

KÜLÜGY-HADÜGY

Budapest, 1914. május 17-én HETI SZEMLE I. évfolyam, 4. szám

Szerkeszti: Szilágyi Lajos dr., cs. és kir. kamarás. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Népszínház utca 16

Előfizetési ára: negyedévre 4 K, egész évre 16 K. Egyes szám 30 fillér. Vasárnaponként jelenik meg. Telefon: József 51-15.

Erdély megerősítése

Valóban változatos idöket élünk. Mindennap meghozza a maga érdekességét. Emberek agyában a legnagyobb eszmék a legérthetlenebb gondolatokat kergetik, s ezek kipattannak az agyból ott és olyan formában, hogy látására vagy hallására önkéntelenül megrázkódunk: álmodunk-e vagy ébren vagyunk.

Leujabban: a közös ügyek tárgyalására kiküldött országgyűlési bizottság néhány tagja állami erődítéssel foglalkozik és *nalem et publice agit* Erdély megerősítése mellett! Példájuk aztán annyira ragadós, hogy már egyik megye törvényhatósága is állást foglalt ez ügyben. Félős, egészen elfelejtjük azt a hasznos bölcsességet, hogy aki nem tud arabusul, ne is beszéljen az arabusul!

Erdélyt vagy szükséges megerősíteni vagy nem; vagy lehet megerősíteni, vagy nem.

Ha szükséges megerősíteni, erre külpolitikai helyzetünk és katonai tekintetek ösztönözhetnek. Amazt csak a külügyminiszter, utóbbit csak a hadügyminiszter képes megítélni. Mindkettőt vétkes mulasztás terhelné, és mindkettőt vád alá kellene helyezni, ha az államterület integritásának védelmére a szükséges előgondoskodásokat, esküvel fogadott köteletségükhöz híven meg nem tennék. De felelősségre kellene vonni a vezérkar főnökét is, ha valamely szükséges államerődítésre vonatkozólag Ő Felségének idejében javaslatot nem tette.

Kérdés azonban az is, hogy Erdélyt, vagy a román határt, meg lehet-e egyáltalán erődíteni? Aligha csalatkozunk abban, hogy a delegációs javaslattevők nagy zavarba jönnének, ha őket az állandó erődítés céljáról, terjedelméről és általában az alapismeretekből kifagatnánk. Erre a feltevésre különösen feljogosít bennünket az a körülmény, hogy Tirolhoz hasonlítgatják Erdélyt, jóllehet a két ország rész földrajzi és egyéb viszonyai annyira különbözők, hogy az erődítések létesítésének vagy nem létesítésének kérdésénél egymással kapcsolatba se hozhatók.

Nagyon is problematikus kérdés: szükséges-e, lehet-e Erdélyt megerősíteni és ha igen: hol és miképpen és miből.

Állandó erődítést csak az előrelátható hadszíntereken és csak ott létesítenek az államok, ahol valamely katonai szempontból különösen fontos hely

ellenálló erejét kell fokozni; csak azokat a helyeket erődítik meg, amelyeket a saját hadseregünknek vagy hajóhadunknak a hadműveletek bevezetése, végrehajtása és biztosítása végett feltétlenül bírnia kell.

Mindezeket kiszemelni a hadvezetőség hivatott és jai! volna annak az országnak, hol ezt maguk a népképviselők, maga a törvényhozás tenné.

A megerősítendő helyek kiszemelésére az impulzus csak a hadvezetőségtől indulhat ki, mert csak az képes valamely erődítés szükséges vagy szükségtelen voltáról szakszerű bírálatot mondani.

Nem akarjuk a parlamenti ellenőrzés és a miniszteri felelősség szent és sérthetetlen elveit kétségbevonni, de meggyőződésünk, hogy nyilvános parlamenti vitába sem Erdélynek, sem más területnek a megerősítése nem való.

Az ilyen viták haszontalanok, eredménytelenek, a kérdezősködésekre se a hadügyminiszter, se a külügyminiszter érdemileg nem válaszolhat, hallgatásukat tiltják a magasabb állami érdekek; maga a javaslat, a láрма azonban messze elhallatszik, a külföldön élénk visszhangot és reakciót is szül.

A külügyminiszter és a parlamenti ellenőrzés.

Irta: Földes Artur dr.

A külügyeket minden államban lehetőleg diktatorikus hatalommal kezeli az államfő, illetőleg dignitariusa: a külügyminiszter. Ez a tétel ép úgy tiszteltben áll a despotikus Oroszországban, mint a szabadság szülőföldjén: Franciaországban. Ez ellen doctrinár tudósok érvelhetnek és ágalhatnak, de azért mégis gyakorlati politikusok előtt ez a természetes és logikus állapot. És bár a modern parlamentarizmus kivételt nem ismer; mégis imminens hatalmi és nemzeti életérdekek követelik, hogy ellenőrzési jogát a parlament a külügygel szemben óvatosan és ügyesen, tapintatosan és simán gyakorolja. Sőt a hol a törvény betűje nem disztíngvál, még ott is lépjen előtérbe a magasabb államférfiúi felelősségérzet!

A diplomácia nem egyéb, mint a béke háborúja! Itt nincs soha se megállás, se pihenés. E titáni küzdelmek győztes glóriája nem fonódik rögtön a vezérhomlokára. A döntő bíró a történelem, amely azonban néha csak évtizedek

mulva hallatja megfelelőbbé tehetően ítéletét, addig pedig áll a harc az egész vonalon! Ha kardok nem is villognak, puskák nem ropognak és ha nem is bömböl ezernyi ágyutorok; azért mégis szemben áll halálos elszántsággal az ellenfelek légiója és a táborokban kibéjár a kémelek csapata. Titkokat, jövő terveket kémlel mindegyik és ha a diplomácia ügyetlen sakkhúzásait közelről kilehetik, úgy igen könnyen vércsapolás nélkül is elvérezhet a nemzet.

Mint minden hadjáratot, úgy a diplomácia csatáit is nemcsak logikus ész, hanem a taktikai előrelátás is vezeti. A haditervet titokban szövik és meglepetésszerűen végrehajtják. Csak parancsszavak hangzanak, de maga a cél titokban marad, mert csak így lehet elérni azt, hogy az ellenfél csak a befejezett háboru után tudja meg: mit veszített földben, gazdasági értékben, tekintélyben és hatalomban.

Ha kiüt az igazi háboru: a parlament felfüggeszti tanácskozásait. Mikor a tettek beszélnek, akkor el kell hallgatnia a — beszédnek. Mikor arról van szó, hogy gyors cselekvéssel, bátorsággal és tul erővel győzelmet arassunk: csak egy fej gondolkozhat; mert a milliónyi ember-testnek verekednie kell! A diplomácia sakkjátszmájában is csak egy fej sakkozhat! Király, vezér, ép úgy mint a huszár, vagy a paraszt ennek az egy fejnek engedelmeskedik. Vitázni a taktikai húzások idejében nem lehet, mert meghallja az — ellenség. A kritika hangos szóval csak akkor éled, mikor fejünk koronája lehullik. Ha mattot kapunk, akkor ordítsunk; sőt még akkor is lehet, sőt kell a hibákra rámutatni, ha a mattot mi adtuk. . . De a míg folyik a béke ádáz háborúja: hallgassunk, szivszorongva figyeljük és drukkoljunk az életünkért, a győzelemért.

A magyar-osztrák monarchia külügyminisztere, hogy ért-e a nemzetközi sakkjátékhoz: azt megbírálni joga van a magyar és osztrák parlamentek országos bizottságainak: a delegációknak. De ezt a jogát a delegáció csak a bevégzett sakkjátszmákra gyakorolja. Ezeknek már nem árt, ha konstatálják, hogy a ló Szkutarinál rosszul ugrott, vagy Szalonikitől — elugrott és hogy kár volt a semlegesség mellett lándzsát törni, mert a lándzsa tényleg eltört és így már nem volt mivel őrizni a megboldogult semlegességet.

Maga a külügyminiszter is nyugodtan és a kötelességteljesítés lelkinyugalmaival várja az ellenőrzés pörölycsapá-

sait. Hogy a miultért — a sikerekért és balsikerekért; a tévedésekért és hibákért — vállalja a felelősséget; azt bizonyította a Vöröskönyv közzétételével.

A Vöröskönyv ezt harsogja:

— Itt az írás: olvassátok! A mit tettem: ezért tettem. Amiben sikerem van: benne van; amiben tévedtem és hibáztam: az is benne van. Jóban-rosszban emberfeletti küzdelemmel megállottam. Éreztem magam mellett a világtörténelem számonkérő székét és mérlegét. Ráültem és megmértem. Ember vagyok: ez az erősem és a gyengeségem. A mi volt: az elmúlt; de amit elvitt: azt még visszahozom. Szavazzanak bizalmat, vagy ítélkezzenek: én mindenkor tudni fogom: mi a kötelességem . . . De új játékaimat ne bántásák; csak nézzék, figyeljék és talán így is eltalálják, hogy azért játszom tovább, hogy a régi veszteségeket helyreülsem és új győzelmekkel a régi bukásokat eltemessem . . .

Ezt talán nem mondja így el a külügyminiszter; de ha a delegátus urak kíváncsi kérdéseire nem válaszol, úgy ezért nem válaszol.

A delegáció ülésterme nem zártkörű társaskör. Ott nemcsak fülei, de Marconigrammjai is vannak a falnak! A kérdezőt magyarul Anthonynak vagy Károlynak hívják; ám a feleletre várót oroszul — zsebében a budapesti telegrammal — a szentpétervári cári palotába hívják. És mert még néhány napig Budapest az európai diplomácia központja; azért Budapest még nem lehet a diplomácia nemzetközi telefonközpontja . . .

Pétervárott, Bukarestben, Belgrádban mohón és folyton kiáltják: Halló! Halló! De azért a központ igen helyesen cselekszik, (ha ugyan ebben a delegátus urak meg nem akadályozzák) ha azt válaszolja:

A külügyminiszter mással és másról beszél, mint a jövődiplomáciai sakkhuzásokról . . .

Tisztjeink molesztálása Velencében.

Több ízben panasz merült fel amiatt, hogyha tisztjeink Velencébe rándultak át és katonatiszti voltukat szabályszerűen bejelentették, az olasz katonai és rendőri hatóságok részéről különféle molesztálásoknak voltak kitéve. Az állandó megfigyelés és az állandó kíséret kellemetlenségeitől csak úgy szabadulhattak meg a magyar és az osztrák tisztiek, ha foglalkozásukat elhallgatták és a kötelező jelentkezéseket szándékosan elhagyták. Ennek a szövetséges társhoz nem illő barátságtalan viszonynak most vége lesz, olasz részről többé tisztjeink molesztálva nem lesznek s erről a hadsereg tisztikarát rendeletileg is értesíteni fogják.

Ez a hír a két állam közti baráti viszony öröndetes javulásának kétségtelen bizonyítékául tekinthető.

A monarchia pénzügyi hadkészültsége, mozgósítása és hadviselése.*

Olyan időben, amikor a nemzetközi politika összes jelzőkészülékei erős nyugtalanságot mutatnak, a pénzügyi hadi készültség, (amelyen a jövő háborúk sorsa nagy mértékben fog eldőlni.) az államok mértékadó köreinek elsődrendű gondja kell, hogy legyen.

Ezért számítani dr. Hantos Elemér munkája, amelyet monarchiánk pénzügyi hadkészültségéről, mozgósításáról és hadviseléséről írt és amelyet a Magyar Tudományos Akadémia pályadíjjal tüntetett ki, a legnagyobb érdeklődésre.

A katonai készültség, mozgósítás és hadviselés hét pecséttel őrzött titok, holott pénzügyi kísérő jelenségeik a legnagyobb nyilvánosságot igénylik, hogy a gazdasági élet minden eshetőségére berendezkedhessenek, övhassa és oktathassa azt a számos elemet és tényezőt, amely a pénzügyi készültség szempontjából tekintetbe jön, alkalmazhassa azokat a vészjelzőket és biztonsági szellentűket, amelyek igénybevétele sor kerülhet. Rövidlátó titkolódzás, félénk leplezgetés ugyanugy megboszulhatja magát, mint a túlfűtött optimizmus, vagy a gondatlan nemtörődomség.

Dr. Hantos Elemér bátor kézzel és az elméleti és gyakorlati közgazdász teljes felszereltségével nyul hozzá a kérdéshez.

Művének első részében a monarchia jövő háborújának eshetőségeiről beszél. Ezeknek megállapítása azért szükséges, hogy a békében teendő előkészületek mérvét megszabhassa.

A jövő háboru képének megrajzolása után a jövő háborújának közgazdasági hatásait ismerteti. A háboru és közgazdasági utjai hol egymás mellett haladnak, hol meg keresztezik egymást. Előkészületeiben a háboru előmozdítja és tökéletesíti a közgazdaság számos vívmányát, különösen a hadsereg ellátása, élelmezése, felügyelése körül. Ennyiben gazdasági élet és háboru közös utakon haladnak előre. Mihelyt azonban a háboru kiviteltre kerül, csak egy törvényt, csak egy érdeket ismer: a hadi cél lehető gyors elérését. Közgazdasági érvek csak annyiban jönnek tekintetbe, amennyiben a hadi cél megköveteli vagy legalább megengedi. Itt tehát nagyon is elválnak utjaik. Amikor a hadi cél eléretett, ismét jogába lép a közgazdasági érdek, még pedig ujult erővel fokozott energiával legtöbbször nemcsak a győztes, hanem a legyőzött részén is.

A pénzügyi készültség fogalma és mérve szorosan összefüggvén azzal a kérdéssel, mekkorák lesznek a jövő háboru költségei, szerző külön fejezetet szentel annak a problémának. A nehézségek, amelyek egy jövőbeli háboru résztvevőinek színhelyének és tartamának találgatása körül felmerülnek, fokozódnak akkor, midőn ezen ismeretlen tényezők eredőjének számbeli hatást, anyagi jelentőségét kutatjuk.

Még ha pusztán monarchiánk esetleges háborus kiadásait kutatjuk, itt is tág

* Kivonat Dr. Hantos Elemér orsz. képviselőnek a Magy. Tud. Akadémia Lévy-díjjal jutalmazott művéből.

tere nyílik a kombinációknak. Feltéve, hogy olyan háborura kerülne sor, amelyben a monarchia összes kiképzett katonáinak mozgósítása válnék szükségessé és ezek számát 2,860.000-ben vesszük fel, akkor ez naponta 17,160.000 koronát igényelne. Valószínű azonban, hogy két front elleni küzdelemünkben sem fog 2 millió katonánál nagyobb tömegek igénybevétele szükségessé válni, miért is a monarchia háborus szükségletét naponta 12 millió koronára, havonta 360 millió koronára tehetjük. Kerüljön sor a tengerészet mozgósítására is, ugy ezen kiadások, 20 ezer főnyi állományt feltételezve, 12 korona napi kiadás mellett naponta 240 ezer koronát, havonta 7 millió 200 ezer koronát tesznek ki. Ezek a számok mind csak a szorosan vett havi költségeket foglalják magukban, amelyeket a mozgósítás rendkívüli költségei és a háboru egyéb szükségletei és veszteségei lényegesen szaporítanak. Bár-hogy számítsunk is, annyi bizonyos, hogy a jövő háboruja minden kísérő jelenségével valósággal mérhetetlen igényeket fog támasztani pénz és tőkegazdaságunkkal szemben.

Szerző művének negyedik részében a nagy hatalmak katonai készültségét tárgyalja békében és háboruban. A monarchia fegyveres erejének fejlődése csak az 1912-ben elfogadott katonai javaslatokkal és hajóhadunk korszerű kiépítésével jutott új mederbe. A véderőreform végrehajtásával 1917-ben hadseregünk létszáma háboru esetén 2,860.000 ember. A monarchia katonai békeállománya a haditengerészetet és a két honvédséget is ide számítva, jelenleg a lakosság 0.85 százaléka, a véderőreform teljes végrehajtása után pedig 1.04 százaléka lesz.

A nagy hatalmak katonai készültségének vizsgálata után ezen készültség terhei és hatásuk az egyes államháztartások helyzetére kerül szóba. Az igazság, hogy a hadviseléshez pénz és újra csak pénz kell, maholnap avult közhely lesz, mivel a béke, a fegyveres béke az, amely több pénzt nyel el, mint hajdan a háborus mesterség. A monarchia hadügyi kiadásai, a hadsereget, a haditengerészetet és a két honvédséget beleértve 1913-ban 745.512.640 koronát tettek ki. Olaszország körülbelül ugyanennyi lírát költött, míg Németország ugyanazon idő alatt közel másfél milliárd márkát. A hármas-szövetség katonai budgetje 1913-ban 3,216 millió korona körül volt, míg a hármas entente-é 5,834 millió koronát tett ki. Kerek 9 milliárd koronát költött ezek szerint a hat nagyhatalom egy esztendő alatt fegyverkezésre. Adjuk hozzá ezekhez a kisebb hatalmak kiadásait s azt látjuk, hogy Európa évenként 12 milliárd korona biztosítási díjat fizet a béke fenntartásáért. Ehhez járulnak a közgazdaság veszteségei, amelyet 4 millió munkaerős férfinak a polgári keresettől való elvonása okoz, ami elmaradt közgazdasági produkció címén még 4 milliárd koronát jelent. Az európai államoknak eszerint a katonaság évenként 16 milliárdba kerül, ami 4 százalékkal tökéltve 400.000 millió korona tökevesztést jelent. Ebből a monarchiára közel 35 milliárd korona tökevesztés esik. Természetes, hogy ezek a nagy katonai szükség-

letek nem maradtak hatás nélkül a monarchia két államainak háztartására. A monarchia mindkét állama jövedelmeinek emelése céljából adóreformokra szorult volna. Ehelyett nálunk az 1909. évi adóreform végrehajtása és azzal kapcsolatosan az általános jövedelemadó meghonosítása bizonytalan időre elhalasztatott. Sőt mi több, egyes jövedéki adók (földadó, házadó), melyeknek kulcsa épen a jövedelemadóval való tekintettel leszállított, ezen mérsékeltebb adótételekkel életbeléptek, anélkül, hogy szükséges korroláriumok a jövedelemadó érvényesülhene. Ausztriában az 1906. évi nagy személyes adójövedelmi adóreform óta az utazási jegyadó behozatalán és a cukor és szeszadó jelentéktelen felemelésén kívül adóügyi téren szintén nem történt semmi. A maradáság következményei rejtett és nyílt államháztartási hiányok, amelyeket a kedvező gazdasági konjunkturák sem tudtak egészen ellensúlyozni. A két állam adósságai nőttön-nőnek. Ausztria az utolsó évtizedben nap-nap mellett egy-egy millió korona új adósságot csinált. A feltételek, amelyek mellett a monarchia államai ezt teszik, nem mondhatók kedvezőknek. Az utolsó évek rossz pénzügyi viszonyai miatt a monarchia mindkét országa hitelgazdálkodása típusául a pénztári jegyeket választotta. A magyar pénzügyminiszterek 1910. óta nem kevesebb, mint 525 milliót bocsájtottak ki, az osztrák pénzügyminiszterek közel ennyit. Egyik kormány sem volt abban a helyzetben, hogy lejáratkor visszafizethesse. Mindebből kiténik, hogy a monarchia mindkét állama pénzügyi egyensúlyának veszélyeztetése nélkül alapos pénzügyi reformok hiányában sokáig el nem lehet.

E tekintetben csak az szolgálhat vizsgál, hogy a többi európai nagyhatalmak államháztartásaira az utolsó években egyre fokozódó katonai terhek hasonló hatással voltak.

Pénzügyi készütségünk állapotát béke idején vizsgálva, azt találjuk, hogy a két állam nemzeti vágyának erőteljes szaporodása, államháztartásunk eddigi egyensulya biztató jelenség a monarchia ellenállóképességére. Viszont folytonos adósságcsinálásunk és a törlesztések teljes elhanyagolása árnyékot vet pénzügyi politikánkra. Csekk és giroforgalmunk fejlettsége béke idejére sem kielégítő. Pénzpiacunk külföldi támaszokra nem számíthat. Tőzsdéink ellenállóképessége a haza özönlő értékek nagy tömegével szemben csekély. Hitelszervezetünk ugyan megfelel a nyugodt gazdasági élet igényeinek, de a finom mechanizmusa a háboru megrázkódtatásaival szemben nincsen eléggé acélozva. Minden nehézségek felett diadalmasan fogja megállni helyét közös jegybankunk, mint hadibank az állam és a közgazdaság javára. Az állam bankja és a bankok bankja a veszély órájában nagy készleteivel és könnyebb mozgásával megnyugtatólag fog benyulni az ország közgazdaságába, ami a helyzet higgadtabb megítélését fogja eredményezni.

A monarchia pénzügyi készletei mozgósítás esetén sok tényező összemosódásától függ. A monarchia államainak tényleges szükséglete a hadrakelés első 6 hetében különböző alapokon megejtett számítások szerint körülbelül 1 milliárd ko-

ronát fog kitenni. Közel ennyire becsülhető a kereskedelemnek és iparnak indokolt igénye a mozgósítással és háboruval kapcsolatosan. Az ijedtségi szükségletet nagyon nehéz megbecsülni. Szomorú tapasztalat az, amelyet 1912. októberében a balkán háboru kitörésekor szereztünk. A monarchia több részén, különösen Galiciában, Bukovinában, Tirolban és Csehországban valóságos riadalom tört ki, a közönség megostromolta a pénzügyintézeteket, hogy bétéit kiszedje és otthon őrizze. Ausztriában több mint fél milliárd koronát, nálunk közel annyit nyelt el a sárga veszedelem, amely az aranyat elbujtatta, óriási kárára a közgazdaságnak. A betétfelmondásokat soron követték a hitelfelmondások és fizetésképtelenségek és a válság, amely az utolsó esztendőben a monarchiára borult, nagy részben ezeknek a félelmi tartalékolásoknak következménye, amelyek minden komoly ok nélkül vonták el a tőkéket rendeltetési helyeiktől, gyengítették az általános fizetési alapot s megingatták mindenki bizalmát mindenki ellen. Az ijedtségi szükségletek enyhítésének módzatai főleg pszichikai eszközök, a kormánynak és a sajtónak felvilágosító és megnyugtató szolgálata. De a pénzügyintézetek is lényegesen hozzájárulhatnak a háborus veszélyek által előidézett runók csökkentéséhez. Ha a részben képzelt, részben tulbecsült veszélyek folytán az ijedtségi szükséglet oly arányokat ölt, hogy sem az állam, sem a pénzügyintézetek, nem bírnak megbirkózni vele, akkor indokoltak lehetnek a moratoriumok, amelyeknél fogva az állam a pénzbeli követelések érvényesítését bizonyos időre eltilthatja.

Az ijedtségi szükségletek mellett az állam és a közgazdaság valóságos igényeinek kielégítésére hadi kincs nemléteben elsősorban a pénztári készletek jönnek tekintetbe, amelyeket az államháztartás helyes vezetése mellett a két állam pénzügyminisztere és jó gazdálkodás mellett a közös hadügyminiszter, béke idején előrelátó gondoskodással kell, hogy felhalmozzon. A pénztári készletek felhasználásán kívül az állami szükségletek kielégítésének primitív módja a békeköltségvetések egyes tételeinek felfüggesztése és a háboru céljaira fordítása. A monarchia két államának öt és fél milliárd koronát meghaladó költségvetéseiben számos oly tételt találunk, amely háboru alatt minden hátrány nélkül visszatartható, vagy egyáltalán nem is folyósítható. A felsorolt eszközöknél azonban sokkal jelentősebbek azok a természetben szolgáltatások, amelyek a hadra kelt sereg működéséhez a hadviselés érdekében az ország polgáraitól, testületektől, községektől, igénybe vehetők. A monarchia községeinek és lakosságának kötelezettségét ezen személyi és dologi szolgáltatásokra az osztrák 1912. december 26-iki (betreffend die Kriegsleistungen) és a magyar 1912. évi LXVIII. t.-c. állapítja meg.

A háborus izgalom első heteiben az állam és a magángazdaságok pénzügyi szükségleteinek legfőbb támasza és végső forrása a jegybank. Ellene irányul elsősorban az egész kereskedői és pénzügyi világ ostroma. Kérdés, hogyan megy végbe a mi közös jegybankunk hadi akciója, minő teret bír el és mekkora megterhelésnek szabad kitenni?

Az akció egyik tényezője a bank érc-

készlete, amely a dolog természeténél fogva hirtelen tetszés szerint nem szaporítható, amely a fedezeti szabályok által van korlátozva. A kettő eredője adja a bank teljesítőképességét pénzügyi mozgósítás esetén.

Jegybankunk teljesítőképessége mai fedezeti politikája mellett is nagy és a bankvezetőségeknek a háboru előtti ügyes műveletei által még fokozható. Mindez amellest szól, hogy a válság szükségleteivel bankunk meg fog birkózni, ha kell jegyforgalmunk végső megfeszítése árán is. Miután azonban a valuta épségének fenntartása és különösen a közönség nyugalmanak megővése érdekében sohasem célszerű a bankjegyforgalmat a törvényileg megengedett legszélső határig kiterjeszteni, indokolt volna olyan törvényes rendelkezés, amelynél fogva a mozgósítás elrendelésekor és a háboru tartamára a bank a forgalommal kedvezőbb fedezeti rendszerre tegye át. A német birodalmi bank jegyei $33\frac{1}{3}$ százalékkal vannak arannyal fedezve, vagyis egyenlő érckészlet mellett egy ötöddel több bankjegyet bocsájtathat ki, mint jegybankunk. Nálunk is kívánatos volna, hogy a két törvényhozás a két kormányt, vagy magát a bankot felhatalmazza arra, hogy rendkívüli álláspontok bekövetkezésével az évi fedezet ne 40 százalék, hanem csupán $33\frac{1}{3}$ százalék legyen. Hasonló rendelkezések kivételes esetekre előfordulnak más államokban is.

Ugyancsak lényegesen könnyítené pénzügyi mozgósításunkat, ha a bank deviza készletében a német bankpiacokra szóló, avagy váltók helyett a hármas entente piacaira címzett váltókat tartana nagyobb mennyiségben. A készfizetések kérdéseinek ismert rendezése révén jegybankunknál az aranyfizetések felfüggesztése nem lesz szükséges. A bankkimutatások nyilvánosságának felfüggesztése ellenben nem segítene a bank statusán, csak arra volna alkalmas, hogy a bizalmatlanságot táplálja, a fejetlenséget növelje, a gazdasági élet lapjait erősebben megingassa. Már pedig a bizalmatlanság és félelem momentumai azok, amelyek a háborus válság első napjaiban a legnagyobb pusztításokat okozták. Mennél inkább sikerül ezeket az elemeket kiküszöbölni, az általános bizalmatlanság időszakát megrövidíteni, annál enyhébb lesz a válság lefolyása. A pénzügyi mozgósítás rendkívüli szükségleteit különösen a gyors katonai mozgósítás fogja csökkenteni.

Feltéve, hogy a pénzügyi mozgósítás gondosan van előkészítve, a hadvezetőség takarékoskodik, a nép az első ijedtségben fejét nem veszi s a hadi szerencse csak némileg is kedvez a monarchia pénzügyi hadviselésére el fog lehetni a monarchia másfél-százados hadi történetében rendszerré vált kétségbeesett és kétségbeeső eszközök igénybevétele nélkül. Sokiéle az ut, amelyen a hadviselés költségeit előteremteni lehet. Legideálisabb a háboru első szükségleteit a hadi kincsből fedezni. Nálunk azonban e tekintetben hiányzik a megfelelő gondoskodás. A két pénzügyminiszter pénztárkészletei tehetnének ugyan azt a szolgálatot, amelyet a hadi kincs, de ezen tartalékok léte és nagysága sem nem közismert, sem nem határozott és így hiányzik belőlük az a meg-

nyugtató momentum, amely viharos időkben a közgazdaság legnagyobb támaszát alkotja. Bármekkorák legyenek is a pénztári készletek, a háboru kitörését követő riadalomban és forgalmi fennakadásban szükség van olyan hitelberendezésekre, amelyek a háborus válság idején a hitelnyújtást lehetővé teszik és ezzel az értékpapírok és áruk hirtelen áresését megakadályozzák. A jövő háborújában ezt a szerepet a hadi kölcsönpénztárak fogják betölteni. Az utolsó esztendő izgalmai, árfohamhanyatlásai tanulságul szolgálhatnak arra, hogy nálunk milyen fontossága lesz a hadi kölcsönpénztárak intézményének. Sajnos, semmi jel sem mutat arra, hogy vezetőköreink komolyan foglalkoznának a kérdéssel.

A hadviselés tartósabb igényei csak hadi adók és hadi kölcsönök útján lesznek előteremthetők. A monarchia jövő háborújában a jelenlegi politikai tagozódás fennmaradása esetén Európa két legnagyobb pénzfórára Franciaország és Anglia, zárva lesz előttünk. Szövetségesünk, Németország, saját szükségleteinek fedezésével lesz elfoglalva, úgy hogy mi Belgium, Holland, Svájc és az Egyesült Államok tőkepiacaira leszünk ráutalva. Kérdés azonban, hogy semlegeségi szempontok ezeket az államokat nem fogják-e veszélyeztetni s ha ez nem, talán a félelem, hogy a háboru olyan terjedelmet ölthet, amely semleges államokat is önvédelemre kényszerít.

Ha az államok hitele teljesen kimerül, vagy a döntő vereséggel megszűnik és a kormányok kölcsönt egyáltalán nem, vagy csak megalázó feltételek mellett köthetnek, az adóteher súlyosbitása pedig még nagyobb veszéllyel fenyegetne és az állami javak is csak ropant veszteséggel tehetőek pénzzé, akkor a végső szükség a papírpénznek is megadja a jogosultság keltekét. A monarchia összes háboruit a hét éves háborútól 1866-ig papir alapon küzdötte végig. A pénzügyi hadviselés eszközei közül ez nyújtja a leggyorsabb segínyt, de mégis a legveszélyesebb mód, amely súlyos és fontos gazdasági bajokkal jár.

A pénzügyi hadviselés gondolai megszűnnek abban a pillanatban, ha a monarchia ellenfelét megfelelő hadi kárpótlás fizetésére tudja kényszeríteni. A hadi kárpótlás első hatása abban fog mutatkozni, hogy hitelképességünk rendkívüli mértékben emelkedik, rendeltetése pedig elsősorban az lesz, hogy a háboru tényleges kiadásait fedezze.

Mindent összevéve a monarchia jövő háborúja esetén a mozgósítás elrendelése után elsősorban a pénzügyi készütség szervei, a békeállapot berendezkedései fognak fokozott tevékenységet igényelni. Ezért kell erősíteniünk a monarchia két államának háztartását, jövedelem forrásait, nemzeti vagyonát, hitelszervezetét, pénzügyi és tőkepiacait. A békeberendezések közül a jegybank fogja a legfontosabb szerepet vinni. A háborus válság enyhülésével sor kerül a legfőbb pénzfórára, a kölcsön kibocsátásra. Hadi adók kivételése nálunk csak a háboruk befejezése után fog megfelelő módon érvényesülni és a háborus költségek fedezését és kölcsönök visszafizetését lehetővé tenni.

Az albániai nemzetközi ellenőrző bizottság osztrák-magyar biztosa.

A király, a hivatalos lap híradása szerint, Král Ágost II. osztályú főkonzult az albániai nemzetközi ellenőrző bizottságba osztrák-magyar biztossá nevezte ki.

A budapesti bolgár főkonzul távozása.

Konstantinovits Szpas budapesti bolgár királyi főkonzul nyugalomba vonul. A konzulátus ügyeit ideiglenesen Stojanov Sándor konzul látja el.

Az új wieni szerb főkonzul.

Az újonnan föllálitott wieni szerb főkonzulátushoz főkonzullá Dimitrievics-Arrer Miksa dr.-t, a wieni szerb követség első titkárát nevezte ki a szerb kormány. Dimitrievics dr. hoszu ideig volt Wienben követségi titkár, a monarchia viszonyait alaposan ismeri és őszinte barátja Ausztria-Magyarországnak.

Szerb konzulátusok.

A szerb kormány diplomáciai képviselőket állít fel. Albániában, Wienben, Berlinben, Bukarestben és Konstantinápolyban főkonzulátusokat. Prágában, Szkutariában és Triesztben konzulátusokat létesít. Albániába diplomáciai ügyvivőül Gavrilovics Pantát nevezik ki. Budapesti alkonzul Ricsics követségi titkár lesz.

A tartalék alakulásokról.

Egyik fővárosi napilap nyomán az egész sajtót bejárta a hír, hogy minden hadtestnél egy tartalékos hadosztályt szándékoznak felállítani.

Illetékes helyen kérdezősködtünk a tervről és arról a következő felvilágosításokat kaptuk: a tartalék-alakulások kérdése most még csak a megfontolás stádiumában van és azonkívül, amit a hadügyminiszternek a delegációban nagy általánosságban tett kijelentései tartalmaznak, róla ezidő szerint semmi biztos adat nem szolgáltatatható. A cs. és kir. hadügyminiszterium és a vezérkar illetékes osztályai (irodái) a kérdést ezidő szerint csak tanulmányozzák, úgy, hogy a különböző napilapokban megjelent közlemények csupán az illető cikkíró önkényes kombinációinak tekinthetők.

Az állandó hadsereg kora újra visszatér.

Delegációnkban és a német birodalmi gyűlésen lefolyt hadügyi vitákban két ízben is elhangzott az a vélemény, hogy a mai kor hadserege a milícia, mely felöleli az egész katonaképes népet és mégis kevésbe kerül.

Nem tudjuk, hogy e szónoklatoknak mennyi meggyőződés az alapjuk, de nem engedhetjük meg a történelemhamisítást és nem mehetünk el szó nélkül az olyan kijelentések mellett, hogy a balkánháboru igazolta volna be a milícia-sereg, vagy amint azt az illető szónok mondta, a harmadik vonal, a népfelkelés döntő jelentőségét.

A német birodalmi gyűlésen Falkenhayn hadügyminiszter rögtön megadta a választ, hogy a milícia támadó hadviselésre egyáltalán alkalmatlan; delegációnkban pedig nem is tartották szükségesnek, hogy ilyen tarthatatlan állításokra reflektáljanak.

Mi azonban a kérdés taglalása elől már csak azért se zárkózunk el, mert megdöbbsent bennünket az a tájékozatlanság, mellyel a hadügyi kérdésekhez hozzá szólnak.

Mindenekelőtt: „*Milic rendszer*“ alatt értjük azt a véderőrendszert, melyben tényleges állományunk alig van, mindenki csak addig szolgál, a míg a legszükségesebb kiképzésben részesül, azután haza megy; „*keret rendszer*“ pedig az a véderőrendszer, mikor a haderőnk jelentékeny része állandóan ténylegesen szolgál. Nemcsak a kiképzés foganatosítására szükséges személyzet, de egy tekintélyes része az összes erőnek már békében fegyver alatt áll.

Milic rendszer van pl. Svájcban. Keret rendszer nálunk s a legtöbb államban.

És ezektől különbözik „az állandó hadseregek rendszere“, mely már a történelemé, de a melyhez az előjelek szerint újra visszatérünk.

Az első hadseregek tudvalévőleg *nép-hadseregek* voltak a szó legszorosabb értelmében. Aki csak fegyvert foghott, harcolt. A háboru a létfenntartás eszköze volt és részben öncél is. Ilyen néphadsereg voltunk mi magyarok is a honfoglalás korában.

A népek letelepülésével a lakosság nagy része már gazdálkodott, a hadviselést pedig előjogok fejében egy kasztra, nálunk a nemesekre bízta. Ezzel megszületett a *hivatásos sereg*, mely fennmaradt mindaddig, míg a hadseregek nagyságának fejlesztése más utra nem kényszerített. A magyar királyok tapasztalhatták legjobban, mennyire megbizhatatlanná vált ez a hivatásos sereg s aki tehette, függetlenítette magát a nemesek kénye-kedvétől s pénzen fogadott hivatásos harcosokat. Történelmünkben példa erre a fekete sereg. Az ilyen fizetett zsoldos sereg természetesen igen drága volt és nagy sem lehetett. A hadimesterség iránti előszeretést is mindinkább csökkent s így elvitték azt is katonának, aki nem akart

volna. Megkezdődött tehát az ujoncozás, de nem a mai alakban, mert akit besoroztak, az katona maradt, ha nem is a szolgálatképtelenség beálltáig, de legalább is hosszú évek során. A Napoleon korabeli magyar törvények értelmében pl. a besorozott ujoncokat béke idején sem lehetett elbocsátani. A hivatásos hadsereg tehát módosított alakban továbbra is fennmaradt. Ma Anglia első vonalbeli és az Unió seregét tekintetjük ilyennek.

Gyökeres változást csak az 1866 utáni idők hoztak, amikor megszületett az az eszme, hogy minden fegyverképes ember katona legyen, de csak addig, ameddig a hadi szolgálatra kiképezik s aztán adjon helyet az ujonnan jövő kiképzetleneknek. A népesség tehát csak átmenetileg katona s csak a kiképzést foganatosító keret áll hivatásos katonákból. Háboruban persze valamennyi kiképzett embert fegyvert ragad. E seregek — melyeket *megint néphadseregek lehet mondani* — szervezésének alap gondolata az egyenlő teherelosztás, az olcsóság s mindamellett a nagy hadseregek talpraállításának gondolata volt. Ebben az alap gondolatban megegyezett egymással a milícia és a keretrendszer s csak a kiképzési idő tartamában különbözött. A tényleges szolgálati időnek leszállításával azonban a keret hadseregek is mindinkább a milícia felé közeledtek.

De a visszahatás nem maradt el. A keret-hadseregek harc-készsége meg sem közelíti ama seregeket, melyeknél már békében zászlók alatt állott mindaz, aminek harcba kellett indulnia. A keret-seregeknél a harc-készség elérést a többé kevésbé hosszadalmas mozgósítás előzi meg, mely nagyjából abból áll, hogy a kereteket kitöltik a kiképzett, de béke idején polgári foglalkozást űző tartalékosokkal. Természetes emellett, hogy a tartalékos katonai képzettségének foka alacsonyabb a ténylegesekénél, dacára annak, hogy tulajdonképpen egyforma kiképzésben részesültek. A tényleges ember benne van a gyakorlatban, míg a tartalékos sokat felejtett már el.

Mivel a kezdeményezés a hadviselésben mindig nagy szerepet játszott, a hadvezetőségek arra törekedtek, hogy azt az időt, melyre a kerethadseregnek szüksége van, hogy háboruba indulhasson, lehetőleg megrövidítsék, a hadsereg harc-készségét fokozzák. Abból indultak ki, hogy minél több van már békében a zászlók alatt abból, aminek harcba kell indulnia, annál jobb. Megkezdtek hát a békelétszám fokozását első sorban a határon és a kiegészítési kerületén kívül elhelyezett csapatoknál, nevezetesen a lovasságnál és a lovas tüzérségnél.

Ezzel az eredeti kerethadsereg elvesztette alapeszméjét, ha nem is elvben, de gyakorlatban. A szerény, csak a kiképzésre szolgáló keretek helyett a határmenti csapatok majdnem, a lovas csapatok tényleg hadilétszámon vannak. De igyekeznek fokozni valamennyi csapat békelétszámát is, különösen akkor,

ha elborult a politikai szemhatár. Viszszatartják a kiszolgált legénységet, időszakonként behívják a tartalék- s a póttartalék egy részét s ezzel ugyyszólván békében mozgósítanak. Ilyen rendszabályokra különösen abban az időben van szükség, amikor a legfiatalabb ténylegesen szolgáló évfolyam még nincsen annyira kiképezve, hogy háboruba indulhatna, tehát ősztől kora tavaszig.

Természetes, hogy az ilyen létszámfelemelések mindig több-kevesebb izgalommal járnak, mert a háborus előkészületet jelentenek. Ilyesmi esetleg diplomáciai kérdezősködést eredményezhet. Hogy ezt elkerüljék, a tartalékosok behívásával elért magasabb létszámból szabályt csinálnak; amint ez pl. Oroszországban történt. Akkor ebben nincs semmi különös, mert *rendes* állapot, melybe a szomszédoknak bele kell törődniük, — de egyben hasonló rendszabályokhoz is kell nyulniuk. Ezzel a törekvéssel aztán mindinkább közeledünk megint az *állandó hadseregekhez*, melyek a régi hivatásos zsoldos seregektől csak abban különböznek, hogy az állandó sereg tagjai legnagyobb részben nem hivatásos katonák, hanem időről-időre változó, katonailag képzett polgárok.

Az ilyen felemelt békelétszámú seregek persze még nem teljesen harcra készek, marad még a mozgósítás tennivalójából elég. Ezen aztán béke idején csak a *próba-mozgósítás* segíthet. Ilyesmi persze még feltünőbb, mint létszámfelemelés, kivéve, ha ebből is szabályt csinálnak, mint ugyancsak az oroszok. Náluk ez hozzátartozik az évi katonai programhoz, senki sem ütközhetik meg ezen hivatalosan. Amely államban ilyesmi nem szokásos, ott a feltűnés elkerülésére valmi elfogadható indokot kell keresni, pl. zavargást, vagy vasuti sztrájkot. És ha ilyen nincs, — lehet csinálni.

Nem kell messze mennünk, hogy minderre példát találjunk. A békelétszám emelése minden államban napirenden van. A határmenti és a lovas csapatok már békében hadilétszámon vannak. Az oroszok rendszeresen visszatartják néhány hónapig a kiszolgált legénységet s állandóan zászlók alatt tartanak egy-két tartalékévfolyamot. A franciák a németekkel való örült versengésükben mindent elkövetnek, hogy mindinkább kevesbedő lakosságuk dacára hasonló nagyságu s békelétszámú sereget tartsanak fenn. Utóbbit azzal akarják elérni, hogy néhány évvel ezelőtt meghosszabbították a tartalékevek számát. Legutóbb pedig ellentétben az uralkodó áramlattal, visszatértek a háromévi tényleges szolgálatra. Hasonló hírek nemrégiben Oroszországról is keringtek. Hogy náluk a próbamo-zgósítások napirenden vannak s hogy ez évben az egész európai hadsereg próbamo-zgósítását tervezik, az a napilapokból eléggé ismeretes.

Mahmud Sefket pasa, török hadügy-miniszter is megtette azt, hogy a birodalom partvidékét veszélyeztető olasz

partraszállás elhárításának ügyével visszatartotta a kiszolgált legénységet. Ha utóda hasonlóan előrelátó lett volna, a háboru talán nem végződött volna olyan szomorúan.

A régi, eredeti keretrendszer helyett tehát ismét az *állandó hadseregek kora* felé közeledünk. Európa csillog a szuro-nyoktól, a hadseregek első vonalbeli nagy része már békében készen áll s a legkisebb háborus szellőre már békében mozgósítanak. A számfeletti tartalékosokból ezután már majd csak másodvonalbeli csapatok alakulnak. És még van ember, aki miliciáról beszél!

G—y.

A hadügyminiszter átirata lapunk szerkesztőjéhez.

Lapunk felelős szerkesztője az elmúlt napokban a hadügyminiszteriumtól a következő átiratot kapta:

CS. ÉS KIR.
HADÜGYMINISZTERIUM.

5475. elnöki szám.

A „Külügy-Hadügy”
hetilap támogatása.

Méltóságos

Dr. SZILÁGYI LAJOS urnak
cs. és kir. kamarás, nyug.
százados, a „Külügy-Hadügy”
hetilap felelős szerkesz-
tője és kiadója

BUDAPEST.

WIEN, 1914. május 11-én.

Folyó évi április 26-án kelt átiratára közlöm, hogy a hadügyminiszterium sajtószolgálatát utasítottam, hogy b. lapját, melynek irányzatát nagyon elismerésre méltónak tartom mindazon erkölcsi támogatásban részesítse, a minő támogatásban a hasonló irányzatú lapok részesülnek.

Konkrét esetekben tehát szíveskedjék Méltóságod közvetlenül a hadügyminiszterium sajtószolgálatához fordulni.

A miniszter meghagyásából

SCHLEYER s. k.
altábornagy.

Franciaország a jövő háborújában.

Irta: Dr. Somogyi Zoltán.

A természet örök rendje szerint, az emberiség, a népek, a nemzetek életében is, akárcsak a föld méhében, koronkint megismétlődnek a tektonikus rengek, amik pusztításaikban nem maradnak az elemek munkája mögött. Hatásukban talán még keservesebbek, kegyetlenebbek amazoknál, mert a tehetetlen, lusta anyag nem mérközhet az anyaszülte agy, a teremtett lélek, Istentől elfordult, minden emberi érzésből kivetkőzött gonoszságával, rejtelmes, szándékaival.

A jelen időre megszabott rengéseknek immár végük van. Lezajlott a két balkánháború, az európai tüzvész elhárította a fejünk fölül egy most, — fájdalom, — súlyos beteg aggastyán bölcsessége, emberszeretete, de azért a béke áldását csak nagyvontólételesen élvezik a népek, mert állandóan hallatszik egy-egy távoli morajlás, fenyegető zugás, a mi jelzi, hogy az elemek nem nyugosznak, csak differenciálódnak, örök harcuk nem szűnt meg, csak elpihent, hogy annál fölkeszültebben, annál vadabban törjenek egymásra legközelebbi, — úgy tetszik — rövidesen elkövetkezendő találkozásuknál.

Eme lefolyt és ezután várható válságokban közreműködő és mozgató erők, az aktív és passzív tényezők hatóképesége, iránya és célja ismeretes; arról ezuttal ne essék szó. Ellenben a várható bonyodalmak olyan perspektívát tárnak a világ elé eme tényezők egyikét illetőleg, hogy mi magyarok is szorongó érzésekkel várjuk a fejleményeket, dacára, hogy ez az állam nekünk az elmúlt esztendőben milliárdnyi károkat okozott, sőt a pénzpiac elzárásával tervszerűen okoz még ma is és teljesen figyelmen kívül hagyja, hogy a magyar nemzetet évszázadok óta, ha nem is irott szövetség, de szíve szerint való vonzalom, tisztelet és nagyrabecsülés fűzi hozzá.

Ez az állam Franciaország, a szélsőségek, a végletek hazája.

Legjobbhan jellemezte Franciaországot egykori ura és császára, Napoleon, mikor azt mondta, hogy a francia nemzetel csodás eredményeket lehet elérni, de azt csak selyemkeztvübe bújított vasmarokkal lehet kormányozni.

Hogy mennyire igazolta az idő eme állítását, bizonyosság a történelem, melynek tanúsága szerint a grande nation és a grande armé, erkölcsileg és politikailag már régen nem azt az első, vezetőhelyet foglalják el az európai koncertben, ami őket ragyogó történelmi múltjuknál, tehetségeiknél és gazdagságuknál fogva megilleti.

A XIX. század a modern államok születésének a százada. Franciaországból kiinduló háborúi politikai célt szolgáltak, rendeltetésük a nemzetegyeniség fölébresztése, következményük a népeknek nemzeti öntudatra való eszmélése volt.

Ezen legendás időkben Anglia volt az európai glóbusznak az a kénköveket

okádó, hamuesőt szóró, óriási nagy krátere, amiből a kigőzölgő mérges gázok, schilling és font sterling alakjában, mint az x sugarak mindenhová elértek, minden lelkiismeretet, emberi érzést elnémitottak; mindent ködbe burkoltak; sűrű, fojtó, szinte áthatlan ködbe, párába temettek; és a francia nemzet volt az a meg nem közelíthető, szüzi tisztaságban ragyogó, csodásan világító melegítő nap, melynek sugarai áttörve a brittek gyilkos kódét, a reakciós, sötét Európát bevilágították, a népek lelkében, — a magyar nemzet lelkében is, — összegyűlt keserűség vilamos szikráit kisütötték és a megdermedt életet magához térítették.

Hát ma, száz évvel későbbben?!

Ma már nem így van. A mai háborúk gazdasági jellegűek. A világpolitika alig változott valamit, a benne szereplők is ugyanazok, csak a csoportosulások és tendenciák mások.

A francia nap már nem ragyog régi, csodás fényében; erejét vesztette. Sugarai már nem világítanak, nem is melegítenek, csak csillognak, testet, lelket megvásárolható aranyak alakjában ragyognak és régi angol recipe szerint a lelkiismeret, a látás tisztaságát homályosítják el fényükkel.

Az egykor graciosus francia midinetből öregedő asszonyosság lett, aki látva fiatal versenytársának, a német dámának gyarapodását, mint egy az életét viharosan kiélvezett vén hiszterika, reszkette, riadozva kapaszkodik kitarított orosz barátjának és mindig számított angol udvarlójának a karjaiba és azokat ösztönzi a német kislány és társnőinek megrontására, akik annak idején őt is megfosztották ártatlanságától és akik még nemrég a legnagyobb csapásokat mérték rá.

Az európai államok sorában ma Franciaország az egyedüli, amelyik megtagadva, megcsufolva régi eszméit, ideáljait, megbontója, kerékkötője a népek békés egvetértésének és mesterkedő elzárója a világ vérkeringésének, a közgazdasági életnek.

És mi a magyarázata Franciaország ezen agresszív magatartásának, imponáló harcbeli készségének, sőt vázalkozásának?! Tán népességének állandó nagy gyarapodása, tulbősége, lélekszámának emelkedése?! Sajnos, a szaporodása évről-évre csökken. Vagy tán diplomatáinak zseniálitása, taktikai fölény?! Azok meg részben az intrikus oroszoknak, Iswolskij-nak, részben meg az angol külügyminiszternek, Edward Grey-nek a befolyása alatt állnak.

Hát akkor mi indokolja azt a félelmes hazárdjátékot, amit a franciák a lefolyt válságban játszottak és játszanak még ma is?! . . . Mérhetetlen gazdagságuk.

Annyira mennek a franciák a pénz mindenhatóságának az imadásában, hogy bár belesápadnak egy háborúnak a gondolatába is, mégis folyton kacérkodnak vele és fölényesen emlegetik, hogy ők minden egy német golyó ellen tíz arannyal lönek vissza. Ez lehetséges. De egyet elfelejtenek. Azt, hogy a háborúhoz nemcsak pénz kell, de —

fegyelmezett hadsereg, katonai éretnyekben ékes hadsereg is.

A köztársaság hadereje pedig nem állta még ki a tüzpróbát; a francia katonának mostani szelleme, fegyelme meg majdnem kifogástalan, — német szempontból.

Nézzük csak az utolsó hónapok jelentéseit.

Ma, a szárazföldi csapatok jó része tör ki példátlan lázadásban és zászlóját eldobva, megtagadja az engedelmességet; követi ezt szinte programszerűen a haditengerészek zendülése, akik fölrobbantott hadihajók sístergő tüze mellett járják boszorkánytáncukat; majd a szolgálatból elbocsájtott tábornok vitázik fölébbalóival riportermódjára a Matin hasábjain és katona létére a nyilvánosságot teszi meg ügyében ítélő fórumnak. Végül legutolsó jelentésünk szerint zászló alatt szolgáló tisztek szászámra vesznek részt Jaurés szociálista vezér bankettjén, vallják, hirdetik a szociálista eszméket és elégedetlenkednek a szolgálattal.

Mi az oka a francia hadsereg ilyen nagyfoku zuhlottségének?!

Ama bizonyos vasmarok hiányát éri a francia hadsereg.

Mert ha ama gallusok utódaiból, akik száz év előtt a világosság fáklyája gyanánt herdozták körül a francia trikolt az európai sötétségben, akik a katonai, hadi éretnyeket jutalmazták és szentelték meg a Nagy Császárnak, akik Napoleon vezetése alatt végiggazoltak az egész reakciós Európán és győzelmes fegyverrel a kezükben ősrégi dynasztiákat taszítottak le a trónról, hogy helyükbe új embereket, saját embereiket, nem Isten kegyelméből valókat, hanem vérbeli katonákat, érdemiük szerint való hadvezéreket ültethessenek; ha emez izig-vérig, katona ősöknek már első unokáiból annyira kivesszett a zászló iránti tisztelet és a hozzá való ragaszkodás, hogy azt büszke lobogtatás helyett megtagadják, meggyalázzák, sárba tapossák; akkor az ilyen buzgóságát vesztett, demoralizált hadsereg a vezető katonai szellem hiányát sinyli és egy ilyen hadsereg rendezhet ugyan gyönyörű defiléket, és bemutat-hat pazar diszfelvonulásokat is, de háboruban csak, — csak verést kaphat. Csak nagy verést kaphat.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „Kulügy — Hadügy” hetilap, megjelenik minden vasárnapon, 12–16 lapoldal terjedelemben, friss, érdekes tartalommal, művészeti fejlecekkel, elsőrendű rajzokkal, időnként képekkel.

Szerkeszti: **piskarkosi Szilágyi Lajos dr.**, es. és kir. kamarás, a vezérkarnál beosztva volt nyug. százados.

Előfizetési ára: egész évre: **16** korona. Egyes szám ára **30** fillér. Budapesten a főbb utcákon és tereken az összes dohánytőzsdékben és az összes könyvkereskedésekben kapható. Vidéken a dohánykülönlegességi tőzsdék és a pályaudvarokon az Általános beszerzési r. t. árusítják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Népszínház-utca 16. szám, hova a lap szellemi és anyagi részét illető minden közlemény küldendő Budapest, 1914. május hó.

A „Kulügy — Hadügy” kiadóhivatala

A északamerikai Egyesült-Államok és Mexikó.

Mexikóban a helyzet mindinkább tisztázódik, a felkelők határozottan Huerta ellen foglaltak állást, valamennyi fél lázas sietséggel folytatja hadi készülődéseit és a megegyezés felett tárgyaló felek merev magatartása miatt a béke kilátásai nagyon csekélyek.

A felkelők állásfoglalása az észak-amerikai Egyesült-Államokban csak megerősítette azt a reményt, hogy a megkezdett akciót sikerrel be is fejezhetik és a háborus hangulat emiatt igen megnövekedett az Unióban. A fegyverszünet kötelezettségeivel nem igen törődve, teszik meg előkészületeiket a további hadműveletekre. Veracruzban, a hol időközben Funston tábornok vette át a parancsnokságot, a partraszállt különítményt 10.000 főre emelték fel és jelenleg Galvestonban mintegy 40—50 ezer ember várja a behajózást és az indulást Veracruz felé. Funston tábornok az előőrsöket előretolta, a védővonalat megerősítette és az erődítésekbe nehéz tüzérséget is állított be; egyszóval hosszú tartózkodásra készül és még a megostromoltatás sem érné váratlanul.

Míg Veracruz körül az amerikai csapatok a mexikói kormány csapataival a fegyverszünet miatt tétlenül állanak egymással szemben, addig a polgárháború Mexikó többi részeiben annál inkább dúl. Az ország kétharmad része a felkelők kezében van és ezek ugyancsak kihasználják a helyzetet, amit az Egyesült-Államok fegyveres benyomulása teremtett. Ha ugyan eddig nem is tudták elérni, hogy az Egyesült-Államok kormánya velük nyílt szövetségre lépjen, ami különben a nemzetközi jog flagrns megsértése volna és valószínűleg nem is fogják elérni, mert egy nagyhatalom tekintélyével nem egvez-tethető össze, hogy lázadókkal paktáljon, azonfelül az ilyen szövetség megkötne az Unió kezeit, dacára ennek a felkelők támogatás reményében, hadműveleteiket úgy intézik, a hogy azok az Egyesült-Államoknak a legkedvezőbbek.

Az ország északi része körülbelül Mazatlan — Monterey — Tampico vonalától északra a felkelők birtokában van, akik onnan három általános irányban nyomulnak előre, a két nagy Óceán partján és az észak felől Mexikó felé vezető fővasutvonalak mentén.

A felkelők egy másik csoportja Zapata vezetése alatt a Mexikótól délnyugatra fekvő területet tartja megszállva és onnan iparkodik a főváros ellen előrenyomulni.

Huerta ellenségeinek szándéka tehát világos: a felkelők versenyeznek abban,

hogy ki éri el előbb a fővárost, mert a kié a főváros, azé a hatalom; az Unio pedig a tampicói erős pozícióban akarja bevárni, míg a felkelők Huerta csapatait a guerilla harcokban megtizedelték és kifárasztották, hogy azután rövid diadalmas hadjáratban bevonuljon Mexikó fővárosába. Ennek a tervnek a végrehajtásához — szerintünk nem is kell egyéb, mint nyugodtan megvárni, míg a gyümölcs éretten hull az ölükbe.

Ennyi ellenséggel szemben Huerta és vele együtt a mexikói kormány csapatainak helyzete komoly, de még távolról sem olyan reménytelen, a milyennek azt ellenségei híresztelik. Igaz, hogy kívülről segítségre nem számíthatnak; hacsak nem fegyverekre és pénzbeli támogatásra. De arra is el kell készülniök, hogy a külső világgal való összeköttetésük megszakad.

vülről kell behozni. Amint látszik, ez is sikerül, mert a legutóbbi hírek szerint Puerto Mexikó kikötőjébe két német hajó, Salinacruzba pedig egy japán hajó futott be fegyverzettel megrakva.

Huerta helyzete addig, a míg a főváros birtokában marad és az összeköttetései nincsenek elvágva, épen nem mondható reménytelennek, mert minden feltétel megvan ahhoz, hogy a birtokában levő területet sikeresen védelmezze.

Eddig, úgy látszik, a mexikói hadsereg zöme még a főváros körül gyülekezik és az ellenséges csoportokkal szemben csak alárendelt erők maradtak Maas tábornok a veracruz helyőrség parancsnoka Orizaba környékére vonult vissza és a hegyek meredek lejtőin erődítéseket emel ki; a felkelőkkel szemben pedig olyan csekély erők

Más részről a kormány csapatai sok tekintetben kedvezőbb helyzetben vannak, mint az ellenség. A hadviselésre legalkalmasabb terület, az ország középső része, a kormány uralma alatt áll, tehát a mi a fő, emberanyagban és élelemben nincsen hiány, a kormányhoz hű terület az ország legnépesebb, leggazdagabb része, a hol a vasúthálózat is a legsűrűbb. Azonkívül birtokukban van még az ország szíve, a főváros is, és a meddig az ellenség a fővárost nem tudja meghódítani, addig a sikeres védelemre mindig van kilátás. Az ország középpontjában összefutó vasutak meg épen kedvezőek a védelemre, mert azok segítségével a csapatokat oda lehet tölteni, ahol épen szükség van rájuk.

Nehezebb a helyzet a hadsereg felszerelésével, mert az országban nincsenek fegyvergyárak, úgy hogy fegyvert ki-

maradtak vissza, hogy minduntalan a felkelők sikereiről érkeznek hírek. Legutóbb állítólag Torreón mellett szenvedtek vereséget a kormány csapatai, Mazatlanban és Tampicóban pedig a felkelők által teljesen be vannak kerítve.

Igen valószínű azonban, hogy a mexikói kormánynak nemsokára együtt lesz annyi csapata, hogy azután egyenként megtámadja a szétforgácsolt felkelő csapatokat és pedig elsősorban Zapata seregét, mely már Cuernavacát érte el és alig 100 km-re van a fővárostól. Az eddigi sikeres előkészületek arra engednek következtetni, hogy most a mexikói kormánycsapatokra kedvező fordulat következik. De hogy az elérendő eredmények tartósak lesznek-e a küzdelemben, azt csak a távolabbi jövő fogja megmutatni.

KATONAI HIREK

Vasuti ezred Vácon.

Lapunk 2-ik számában már jeleztük a korneuburgi vasuti ezred átszervezését. Az ezred eddig 3 zászlóaljból állott. Most 4 zászlóaljra egészítik ki, de ezzel egyidejűleg kettéosztják és így az eddigi egy ezredből két-két 2 zászlóaljas ezred lesz. Különösen örvendetes körülmény, amely a magyar közvéleményben igen jó benyomást kelt, hogy a paritásnak megfelelően, a második vasuti ezredet Vácon állítják fel. Ebből az alkalomból nem lesz érdektelen fölemlíteni, hogy az 1883-ban alakított ezred egészen 1912-ig, mint vasuti és táviróezred működött és csak 1912-ben vált ki a vasuti ezredből a külön táviróezred. Mig most magát a vasuti ezredet is kettéosztják. Mostanáig az ezredben volt: 1 ezred és 3 zászlóaljtorzs, 12 század, 1 pótzászlóaljeret, 1 vasutpötkeret, 1 mozdony táborig vasutkeret Korneuburgban, 3 erődvasutkeret Krakkóban, Przemyslben és Pólaban.

Az újjászervezés után a két ezrednek külön-külön lesz: 1 ezred, 2 zászlóaljtorzse, 1 szerraktára (ujítás) és 1 forgalmi különítménye (szintén új alakulás). Az 1. vasuti ezred, amely továbbra is Korneuburgban marad, 1 pótzászlóaljeret-parancsnokságot, 1 vasutpötkeretet, 1 mozdony táborig vasutkeretet, a pólai erődvasutkeretet és a 3. és 4. számú táborig lóvasutraktárakat alakítja.

A 2., Vácon felállítandó vasuti ezred, — amely bennünket annyira érdekel — 1 pótzászlóaljeret-parancsnokságot, 1 vasutpötkeretet, a krakkói és przemysli erődvasutkereteket, a 2-ik és 5-ik számú táborig lóvasutraktárakat állítja fel.

Az új ezred felállítása a haderő fejlődése szempontjából igen fontos. De nem kevésbé érdekes és nagyfontosságú a fővárosnak és környékének szempontjából. Mint a korneuburgi ezred Wien és környékének érdekessége és fontos tényezője, úgy a váci ezred Budapest és környékének nagyjelentőségű faktora lesz.

Csataterek megtekintése.

Az 1870—71. évi német-francia háborúnak franciaországi csatáit július második felében több hadiiskolai tanárunk megtekinti. Ugyanezen háború németországi csatáit pedig a nyár folyamán a hadiiskolák hallgatói is bejárják.

A tervezett tanulmányutazás megejtéséhez az érdekelt kormányok már hozzájárultak.

Konfliktus a szerb kormány és tisztikar között.

A szerb kormány és a háború után különösen hatalmas szerb tisztikar között súlyos konfliktus tört ki, amely erősen foglalkoztatja a szerb törvényhozást és köz-

véleményt. Az összeütközések kezdete az volt, hogy a kormány nyugdíjazta a meghódított vidékek katonai parancsnokát, Popovics Damján tábornokot, mert nem engedelmességet a kapott parancsoknak. Ezt a viszálykodást, mely a tábornok ügyéből az egész tisztikar ügyévé nőtte ki magát, erősen komplikálja egy furcsa eset, amely különös világot vet a szerb tisztikar intézményeire. — A tisztikar egyenruházati egylet pénzkezelésében 720 ezer dinár hiányt fedeztek fel és a kormány bizottságot küldött ki az ügy megvizsgálására. Ez az intézkedés még inkább felizgatta a kedélyeket és, mint egyes lapok írják, az ügy most már Protics belügyminiszter és a „Fekete kéz” titkos tisztikar egyesület harca. Arról is beszéltek, hogy a király nem osztja kormánya véleményét a tisztikar ügyében és ezért a miniszterek beadták lemondásukat. — Ezt a hirt utóbb megcáfolták ugyan, de annyi bizonyos, hogy a tisztikar állásfoglalása okozhat még Szerbiában kormányválságot, de sokkal súlyosabb mozgalmakat és komplikációkat is. A tisztikar egylet legutolsó, igen mozgalmas gyűlése különben újra beválasztotta a kormánybizottság által felfüggesztett tisztiket az egyenruházati intézet vezetőségébe. Az igazgatótanács elnökévé pedig, csak azért is, a nyugdíjba küldött Popovics Damján tábornokot választották meg. Ez az utolsó trompf legjobban illusztrálja a szerb tisztikar viszonyát kormányához.

A tartalékos tisztikar nem szolgálhatnak a marokkói csapatoknál.

A francia hadügyminiszter rendelete szerint a tartalékos tisztikar ezentúl nem teljesíthetik fegyvergyakorlataikat Marokkóban. A rendelkezés valószínű oka az, hogy a t. tisztikar csak rövid ideig szolgálhat a csapatnál és így az egyes szakaszok parancsnokai többször változnak, ami a csapat szempontjából hátrányos.

Ez alkalommal érdekes lesz megemlíteni, hogy a megszálló csapatok parancsnokai egytől-egyig nagy elismeréssel nyilatkoztak a tartalékos tisztikar magatartásáról és általános a vélemény, hogy a tényleges és tartalékos tisztikar magatartása között az ütközetekben nem lehet különbséget tenni. Különösen kitűnik hősiességük magatartásuk Lyautey tábornok napiparancsaiból. Cournat tart. főhadnagy például bámulatos eréllyel és önfeláldozással harcolt az 1912 október 14., 15. és 16-án lefolyt ütközetekben. A legnagyobb hidegvérrel és halálmegvetéssel intézkedett, önállóan vezette századát és a csapat vonatának védelmét, midőn a század kapitánya és a többi tisztikar elesett. Scaglia tart. főhadnagy, midőn 1912 október 15-én megsebesült, bekötözte sebeit és újból átvette a szakasz parancsnokságot, szép tanujelét adva bátorságának és kitartásának. Brau tart. főhadnagy igen nehéz körülmények között, az ellenség erős tüzeiben az ellenségtől 300 m-re vonultatott fel egy üteget. Gromier tart. ezredorvos, az 1913 június 10-i ütközetben azáltal adta tanujelét bátorságának, hogy az ellenség tüzeiben az első segélyt nyújtotta három sebesültnek.

Ezek az adatok Lyautey tábornok napi-

parancsaiból dicsőséges jelek a francia tartalékos tisztikar bátorságáról és buzgalmáról. A marokkói csapatok parancsnokai a hadügyminiszteri rendelet következtében valószínűleg nagyon érezni fogják a derék tartalékosok hiányát.

Tartalékos tisztikar közlöny.

A Szombathelyen megjelenő „Tartalékos tisztikar közlöny” május 5-iki száma változatos és érdekes tartalommal jelent meg. Tomcsányi Gyula százados a becsületügyi eljárásról ír, Kócsy Elemér százados a mukdeni csata egy harcmezőjéről értekezik. Nagyon érdekes a tüzérség újjászervezéséről szóló cikk. A revü változatos tartalmát rovatok teszik még gazdagabbá.

A francia hadügyminiszter csak erős katonákat akar.

Az 1913. évi aug. 7. törvény 9. pontja szerint az alkalmatlannak talált újoncok Franciaországban egy külön felülvizsgáló bizottság elé kerülnek és végérvényesen ez a bizottság dönti el, hogy az illető hadköteles szolgálatképes-e, vagy nem.

Mivel ez a bizottság oly újoncokat is besorozott, kik a csapatszolgálat fáradalmait nem bírták ki, a vezérkar jelentést tett a hadügyminiszternek, hogy ily esetek megállítására szükséges rendelkezéseket léptessen életbe.

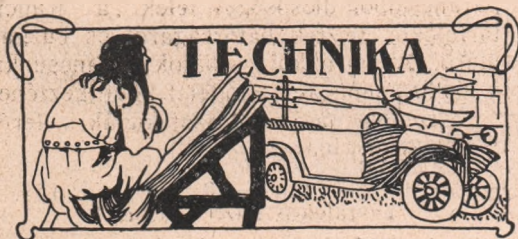
Noulens hadügyminiszter rendelete küldött a hadtestparancsnokságokhoz, amelyben elrendeli, hogy a felülvizsgáló bizottságok csak olyanokat sorozzanak be, akik tökéletesen egészségesek és erősek, akik a katonai élet nehéz fáradalmait képesek elviselni és nem hátráltatják a csapat kiképzését.

A saját lábbelik viselésének szabályozása.

A legénység eddig csupán a kincstári lábbelit viselhette, míg a saját lábbelik viselése nem volt megengedve. Azon gyakorlati tapasztalatból kiindulva, hogy — különösen fegyvergyakorlatok alatt — a bevonuló legénységet, a kiosztott új lábbelik használata menetképességében befolyásolta; a hadvezetőség megengedte, hogy az újoncok és póttartalékosok saját lábbelijüket használhatják s csak akkor szerelendők fel kincstári lábbelivel, ha azt kérik vagy ha lábbeliük a célnak nem felel meg.

A nyereg új málházása.

Még a folyó év márciusában a baknyereghez új zab-málházást rendszeresítettek, mely szerint lóháton a zabot nem az 1,2 hl-es zabos-zsákban begöngyölt zaboszacskóban, hanem egy — mindkét végén csukott és egy hosszú hasítékkal ellátott — kettős zabos málya-zsákban viszik. Az elrendelt változás a nyergem némi átalakítást tett szükségessé, úgy hogy a hátsó kárpán új kivágást kell alkalmazni. Az átalakítás igen egyszerű: a hátsó kárpán alkalmazandó kivágást kijelöljük, aztán fémfuróval 8 mm. szélességben három lyukat furunk, vésővel kivágjuk, kerek és lapos reszelővel a széleket lesimítjük. Mindez néhány perc alatt elkészíthető.

A Zeppelin léghajók katonai értéke.

Lapunk legutóbbi számában a katonai hírek között „A Zeppelin léghajók dicsérete” cím alatt megjelent cikkekre vonatkozólag egyik olvasónktól a következő sorokat kaptuk:

A cikk alkalmas arra, hogy az olvasóban azt a benyomást keltse, mintha a Zeppelin típus katonai jelentősége csekély lenne.

E sorok írója fanatikus hive a géprepülésnek s egyetért fentjelzett cikknek azzal a kijelentésével, hogy a jövő a repülőgépeké, ezzel azonban a német hadvezetőség is tisztában van, mert legalább is annyit áldoz a géprepülésre, mint a léghajózásra. Ha nem többet!

Bizonyos előnyöket azonban a Zeppelin légi cirkálóktól nem lehet elvitatni.

Legnagyobb előnyük az, hogy huzamos ideig képesek fenmaradni a levegőben. Míg a repülőgépeknél a 7—8 órán túli repülések csak rekord szempontból figyelemreméltók, addig a Zeppelinek 24 óráig, sőt hosszabb ideig is a levegőben maradhatnak, ha kedvezőtlen légköri viszonyok nem kényszerítik az ellenkezőre. Ez időn belül az éjszaka működésükre nem gyakorol befolyást, míg a repülőgépek katonai alkalmazása éjjel ezideig még utópia.

Másik nagy előnyük, hogy nagy teherbíró képességüknel fogva sok embert (20—24) vihetnek magukkal, kiknek egyrésze olyan munkára használható, mely a mostani normál típusu repülőgépeknél mind a pilótára vagy utasára haramlik. Ilyenek a fényképezés, bombavetés, részletes megfigyelés távcsővel, géppuskák vagy más speciálisan légi járóművek ellen használatos lövőfegyverek kezelése, szikratávírás.

A szikratávírás a technika mai állása mellett repülőgépekről még megbízható gyakorlati alkalmazhatóságot nem ér el, a berendezés nagy súlya és terjedelme miatt.

Géppuskák és egyéb speciális lövegek alkalmazása még szintén csak a kísérletezés terén mozog.

Nem szorul közelebbi bizonyításra az sem, hogy a légi cirkáló robbanóanyagot sokkal többet vihet magával, mint egy repülőgép, ami szintén nem megvetendő tény, mert pontos lanszirozó készülékek még nem állanak rendelkezésre s így a találati valószínűség csekély.

Teherbíró képességénél fogva a Zeppelineket a repülőgépek terén egyedül a Sikorski-féle orosz óriás biplán közelíti meg, mely újsághírek szerint már 12 utassal is végzett repülést; hogy erre huzamosabb használatban is képes lesz-e, arról még ezidőszent nehéz volna ítéletet mondani.

Mindezekből kiviláglik, hogy mint hadi eszköz minden technikai vívmány megtalálja a maga alkalmazási módját és helyét s a vezetés feladata éppen az, hogy min-

deneknek legelőnyösebb tulajdonságait juttassa érvényre.

Ami pedig a jelzett cikknek azt a részét illeti, hogy aránylag a Zeppelineket érte a legtöbb katasztrófa, — erre az a válasz, hogy a Zeppelinek eddig elért idő- és térbeli összteljesítménye is a legnagyobb.

Új francia léghajótípus.

Két francia mérnök: dr. Magnan és de la Riboissière új kormányozható léghajót terveztek, melynek gyorsasága és stabilitása állítólag minden eddig létező léghajót felülmúl.

A két mérnök halakkal kísérletezett és megállapította, hogy a leggyorsabb halfajták testének legnagyobb kerülete hosszuk közepére esik. A cápák, csukák és pisztrángok testük közepe táján a legvastagabbak és testük a fej és a fark felé csaknem egyenletesen vékonyul. Azok a halfajok, melyeknél a fej képezi a legvastagabb részt, lassúbbak s többnyire a mélyebb vizek nyugalmára vannak utalva.

A francia léghajók eddig is haliformúak voltak, de alakjuk inkább a lassabb fajtájú halakéhoz hasonlított.

Az új léghajó teljesen a cápára emlékeztet. Legnagyobb kerülete a hossz közepére esik. Elejének hegyesen végződő vége merev, hogy a levegőt jobban szelhesse, hátulról lassabban vékonyodó része ruganyos s azt csak a rendes léghajó burkolja. A magassági és oldalkormányok a hátsó részen vannak és ugyanugy vannak elrendezve, mint a halak uszonyai. T.

Német katonai pilóták rajrepülése.

A katonai légi és gépjármű közlekedés főfelügyelőjének kezdeményezésére 30 tiszti pilóta, kik folyó hó 5-én helyőrségeikből Döberitzben légi uton gyülekeztek, 6-án folytatták utójukat.

30 repülőgép, egy- és kétfedelűek, indult reggel 7 óra és 7 óra 30 perc között a döberitz-i repülőtérrel, hogy a 240 km. hosszú utat Hannoverbe zárkózva tegye meg.

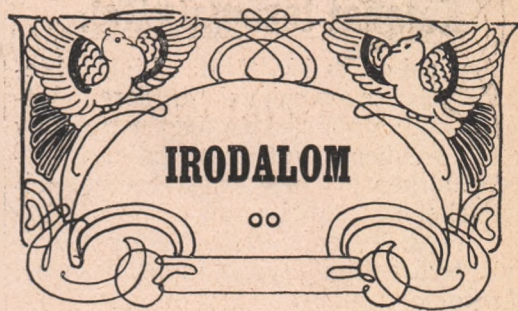
E versenyben az első díjat az a repülő század nyerte meg, melynek tisztjei az utat a legrövidebb idő alatt, de főképp lehetőleg zárkózva repültek be.

A legjobb eredményt a kölni század érte el, melynek pilótái teljesen zárkózva három óra alatt tették meg az utat. Második helyre a johannisthali század tisztjei jutottak.

A startjelzők közül déli 12 óráig 23-an érkeztek be. Átlagidő alig volt több 3 óránál, mely az ellenszélre való tekintettel jelentékeny teljesítmény.

A résztvevők higgadtságát és gépeik felletti uralmát jellemzi, hogy az egyes rajok ugyanazon sorrendben és jól felzárkózva érkeztek be Hannoverbe, mint ahogy startoltak.

Mint a gépek megbízhatósági versenye minden esetre érdekes egy ilyen kísérlet, melyből azonkívül a pilóták vezető technikájáról is helyes ítéletet lehet alkotni, tisztán katonai szempontból azonban különösebb jelentősége az ilyen versenynek nincs, mert hiszen a repülőgép feladatát rendszerint egyedül oldja meg s nem volna előnyös egész repülőgép rajokkal az ellenség figyelmét még jobban felhívni. T.

Könyvet a legénységnek!

A hadügyminiszter nagyjelentőségű pályázata.

A cs. és kir. hadügyminiszter pályázatot hirdet legénységi olvasókönyvekre. A cél az, hogy pár fillérért vásárolható kisterjedelmű könyveket kapjon a katona, amelyek a hadi eredményeket dicsőítik, megszilárdítják az egyesek kapcsolatát a haderővel és a polgári életbe visszakerült harcost emlékeztetik arra a nagy családra, amelyhez tartozik — a haderőre. A belügyminiszter fölismerve az ilyen legénységi olvasmányok nagy erkölcsi fontosságát — pályázatot hirdet.

A könyvek terjedelme 1 vagy 2 nyomtatott iv. (1 nyomtatott iv 16 lap, 32 oldal). Tárgya lehet valamely csekélyebb fontosságú esemény is, de föltétlenül szükséges, hogy az író a haderő történetéből vegye anyagát. Lehetőleg altiszt, vagy közvitéz álljon a cselekmény középpontjában. A feldolgozás módjában pedig tekintettel legyen az író az egyszerű emberek lelkiületére. Némi humor el nem engedhető. Fölhasználhatók egyes epizódok a katona mindennapi életéből is, oktatóan humoros formában, a katonai tendencia szemeltetésével. A tárgy megválasztásában tehát igen tág teret enged a pályázat, de megköveteli azt, hogy a pályaművek mind az eredeti célt szolgálják.

A pályázat első díja 500 korona és még 300 korona áll rendelkezésre az öt legjobb munka díjazására. A beérkezett műveket vegyes bizottság bírálja meg, Hoen Miksa lovag vezérkari tesztületbeli ezredes elnöklése alatt. A kéziratokat f. évi július hó 15-ikéig a cs. és kir. hadügyminisztérium irodalmi osztályánál (Wien, III. Stiftskaserne) kell benyújtani. A nem díjazott munkák közül a kiadásra érdemeseket fölhasználják és egy iv terjedelemben 80, két iv terjedelemben 120 koronával díjazák. A kéziratok a monarchia bármely nyelvén beküldhetők. Minden kéziratához melléklendő: a szerző nyilatkozata, hogy minden jegről, még a fordítás jogáról is lemond, abban az esetben, ha művét mint legénységi olvasókönyvet elfogadják és ebben a tekintetben közzömbös, hogy díjat kapott-e a munka, vagy csupán a fentjelzett írói honoráriumot. Továbbá: annak bejelentése, hogy az író saját neve, vagy valamely írói álnév alatt kívánja-e művét megjelentetni?

Katonai terepfelvétel.

A wieni cs. és kir. földrajzi intézet terepfelvételi csoportjának 4. Terepfelvételi osztálya május 1-én feloszlott és így a folyó évben csupán egy „újfelvételi” és 3 „térkép-revizio”-s osztály végez felvételeket az alábbi munkatervvel.

1. és 2. Terepfelvételi osztály (Revizió) Nyári állomásai: Gravosa, Stolac, Metkovic, Ljubuski (1); Mostar, Konjic, Prozor-Visoko (2).

Revizió alá kerülő terület: Zone 30—31—32—33—34—35 Kolone XVII—XVIII.

3. Terepfelvételi osztály (Uj felvétel). Nyári állomása: Sillian. Felvételi terület: Zone 18. Kolone VII. (Linz-től nyugatra és északnyugatra).

5. Terepfelvételi osztály (Revizió). Nyári állomása Karánsebes és Vinkovce. Revizió alá kerülő terület Zone 24. Kolone XXVI.—Zone 25. Kolone XXVI½—XXVII½ (Vinkovce Zone 24. Kol. XIX.).

A „Photogrammetriai osztály” (3—5 tiszttel) Lienz környékén végez felvételeket.

A „Terepfelvételi iskola” (26 tiszttel) június hóban 1:10.000 arányban, július és augusztus hónapban 1:25.000 arányban új felvételt végez Alsó-Ausztriában Wieselburg, Mank, Scheibbs, Frankenfels Kirchberg a/d. Pielach és Hofstetten községek környékén (Zone 13. Kolone XII—XIII.).

Szeptember hóban ugyancsak a „Terepfelvételi iskola” Krems—Herzogenburg és Guttenstein—Pernitz környékén térkép-reviziót hajt végre.

A várpalotai honvéd löteret a folyó évben 1:10.000 arányu felvételben mérik fel. És pedig az északról Bakonycserenye, keletről Isztimér, délről Várpalota és nyugatról Tés községek által határolt területet.

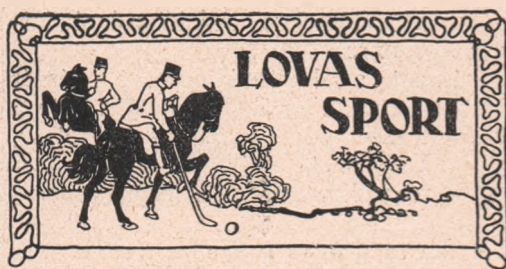
Ezt a felvételt a többi harcszerű lőterfelvételhez hasonlóan egy méteres rétegvonalakkal — csikozás és szintörlés nélkül — adják ki nyomásban.

E felvételhez 3 térképfelvételező tisztet vezényeltek ki.

A nagygyakorlatok alatt előreláthatólag számba jövő területet 3 térképfelvételező tiszt fogja május hónapban a részletes térkép alapján (Manőver-revizión) ellenőrizni, illetőleg helyesbíteni.

A „Terepfelvételi iskola” szeptember hó végén a „Terepfelvételi osztályok” és a „Photogrammetriai osztály” október végén vonulnak be téli állomáshelyükre, Wien-be.

Lapunk az államvasutak pályaudvarain és minden nagyobb dohánytözsdeben kapható. — Mutatványszámot kívánatra mindenkinek szívesen küldünk.

A 7-es huszárok lovasünnepé

e hó 5—6-ikán Nagyváradon folyt le. — Az eredmények ezek:

Idomító verseny B csoport. Ilyen versenyben díjazottak kizárásával. 25 nevezés, 14 induló.

1. Malanotti L. fhgy. 6é pk Mágnes,
2. bró Percira A. szds. 7é pk Légtündér,
3. Kunze G. szds. id ph Weckend

Idomító verseny A csoport. 6 nevezés, 5 induló.

1. gr. Teleky S. fhgy. id ph Határhegy,
2. br. Baich P. fhgy. 6é ph Spatzi,
3. Jankovich K. alezrs. id ph Nunquam Dormio.

Ugrató verseny. B. csoport. 16 akadály (1.10—3 m.) Nyertes lovak kizárva. 43 nevezés, 30 induló.

1. gr. Teleky S. fhgy. 6é ph Kislar-Aga,
2. Keresztes A. fhgy. id sgk Ici-pici,
3. Uray T. szds. 5é pk Aranyom.

Ugrató verseny A csoport. 16 akadály (1.10—3 m.) 15 nevezés, 12 induló.

1. br. Baich P. fhgy. 7é szh Jumping Parder.
2. gr. Wolkenstein O. fhgy. id sgk Remek
3. br. Baich P. fhgy. id sgk Amanda.

Military. 4 águ. U. m. idomítás vizsgája, 25 klmtr, ugratópróba és kondícióra előrelövágás. 25 nevezés, 9 induló.

1. Malanotti L. fhgy. id ph Mágnes,
2. Rakovszky Gy. fhgy. 7é ph. Lipa,
3. Malanotti fhgy 6é pk Eszti.

Altisztek Militaryja. Járőrlovaglás. 1 altiszt, 4 huszár 25 klmtr terepen. Előlovaglás és ugratópróba.

Lovaglőversenyek Káposztásmegyeren.

F. hó 3-iki számunkban hírül adtuk, hogy a Fóthon tervezett sportünnep elmarad és így az ennek keretében megtartandó lovas versengések dolga is megfeneklett.

A lovasvilág bizonyára örömmel veszi tudomásul, hogy a rendezőbizottság tekintettel arra, hogy ezen lovasversengések a reakövetkező budapesti nagy lovasorna előmérkőzéseiként tekinthetők és így nemcsak jelentős szerep jut nekik, de méltán keltettek az aktív sportsmannok közt élénk érdeklődést. — módját lelte, hogy megtartsa őket.

A lovasünnep az eredeti terv szerinti napon, azaz e hó 22-ikén Fóth helyett a Pestvidéki Versenyegylet káposztásmegyeri pályán fog lejátszódni mindenben az eredeti versenyfeltételek szerint és — belépő díj nélkül.

A programmon következő versenyek szerepelnek:

I. Ugratóverseny. 4é és id. lovaknak. 1000 m. távon 10 akadály (1.30—3.50 m.) Idő: 2 perc 50 mp. Összdíjazás: 500 K. és tiszteletdíjak.

II. Katona-lovak bajnokásga. 4é és id. saját tisztai szolgálati és kincstári lovaknak,

Urlovasok. 2 részből áll. U. m:

a) tereplovaglás. 15 km. a terepen. 10 akadály (1—2.5 m.) Idő: 40 p. Roszszabb idő hibapontokat hoz. 45 percen túl: disqualifikál.

b) ugratópróba ½ órával az utolsó program szám után 8—10 akadály (1.15—3.5 m.)

Díjazás: 500 K. és tiszteletdíjak.

III. Hölgyek ugrató versenye. 4é és id. lovak. Urhölgyek. 800 m. távon 6 akadály (1—2m.) Idő: 2 p. 30 mp. Tiszteletdíjak.

IV. Caroussel.

V. Párok ugratása. 1 hölgy és 1 ur. 4é és id. lovak. Urhölgyek. 900 m. távon 8 akadály (1—2 m.) Idő: 2 p. 35 mp.

Nevezési zárnap: május 15. este 6 óráig. kétszeres beiratási díjjal május 20-ig (IV., Semmelweis-utca 17.) Nevezési díjak: 20 korona.

Budapesti lovasmérkőzések

nevezései rendkívül jólsikerültek és a lelkesedéssel dolgozó új egyesület első rendezése a sport krónikában nevezetesszámba menőnek ígérkezik.

Íme a nevezések számeredménye:

Idomító-verseny	65
Belföldiek ugrató-versenye:	110
Nemzetközi ugrató-verseny:	53
Military verseny:	24
Tereplovagló verseny:	50
Jeu de barre:	10
Hölgyek lovagló versenye:	24
Hölgyek ugrató-versenye:	29
Urak lovagló versenye:	13

Felhívjuk a figyelmet ezuttal arra, hogy az egyesület nevezési határidejét kettős díj mellett május 20-ikán déli 12 óráig kitolta.

11. honv. lovas hadosztály

f. hó 11. 12. és 13-án tartotta meg Debrecenben háziags jellegű lovasornáját. A szépen sikerült versenyek nem bírván díjmérkőzés jellegével az eredményeket csak általánosságban jelezzük.

Az idomító verseny 8 indulója közt legjobb eredményeket mutattak fel: báró Kaas hadn., báró Maarburg szds. és gr. D'Orsay fhdn.

Az ugrató versenyben 24 induló meglepően szép mutatványokat végzett. Legkevesebb hibapontot a következők kapták: Panos fhdn., Makai hdn., báró Kaas hdn., Rózsaffy szds., Pintér fhdn., Tóth hdn., Szombathy fhdn., gr. D'Orsay fhdn., Kuliffay fhdn. és Fábry fhdn.

A Military-ban sajnos, csak 3 induló akadt, kik közt legjobban Pintér fhdn. végzett.

Pécsi lovaglőversenyek eredménye.

A pécsi löverseny egyesület f. hó 9-én tartotta meg szokásos lovaglő versenyét. A részletes eredmények következők:

Idomító verseny A csoport:

1. Pethes M. h. h. fhgy. id. stph Macedon,
2. Remete A. h. h. fhgy. id. sgah Eros,
3. Csaisits M. h. h. hgy. id. sgh Léda.

Idomító verseny B csoport.

1. Biró Lajos h. h. fhgy. id. stph Obaján,
2. Polgár S. h. h. szds. id. ph. Feri.

Ugrató verseny:

1. örgr. Pallavicini A. cs. és kir. h. fhgy. id sph Rózsi,
2. Hirsch Gy. h. h. hdgy. id sgh Helyes,
3. Takács Gy. h. h. hdgy. id ph Ferkó.

A wieni Concours Hippique.

tervező bizottsága e hó elején tartott gyűlésén következőleg dolgozta ki a június 6—13-ika közt lezajló nemzetközi jellegű nagy lovasorna lebonyolításának részletes munkarendjét:

Jun. 6-án a „Military“ idomításbeli próbája a Kricau-ban,

7-én pedig ugyancsak a Kricauból indulnak ezen lovasok a verseny 2-ik próbáját képező tereplovaglásra.

8-án d. e. a Kricauban a Hunter-Show, az ügető versenytérbeli pályán pedig 10 óra 30 perces kezdettel a „belföldiek ugrató versenyé“-nek A) csoportja bonyolítottatik le.

D. u. 2 óra 30 perckor kezdve pedig folytatólagosan a „Military“ ugratópróbája, akadályokon átkocsizás, Hunter-Show, hölgyek kocsizó versenye, gyerekek lovaglása, hölgyek ugrató versenye, különféle fogatok versengése és poló-ponik előlovaglása kerülnek sorra.

10-ikén d. e. 10 óra 30 perckor: Terepen átkocsizás, 1/2 12 -kor: „Belföldiek ugratóversenye“ B) csoport. — Délután Bécs város díja“ (ugrató verseny). Ügetők mérkőzése Troikák stb. kocsizása.

12-ikén d. e. a Kricauban a „Military“ 2-ik idomító próbája, az ügetőversenytéri pályán pedig a Császár-díj ugrató verseny, majd párok ugratása és fogatok különféle díjmérkőzése.

13--án d. e. 10 óra 30 perckor kezdődik a Military ugratópróbája és utána ennek a 2-ik idomítottági vizsgája (Kondicio). Ugyanezen d. u. a bucsu-ugrató verseny, különféle hajtó mutatványok, kocsizó sampionatus stb.

A versenyek iránt a külföldön is nagy az érdeklődés. Eddigi hírek szerint a németek, belgák, oroszok és olasz tisztek megjelenése várható. Az utóbbiak, — hír szerint 6 lovas — Bolla kapitány, a pinceroi lovagló-iskola tanára és ismert ugrató-mester vezetése alatt jelennek meg.

Miután a hadiló bajnoksága is nemzetközi jellegűt ölt, a rendezőség elhatározta, hogy egy ilyen versenyszámot a monarchia tisztikara számára külön fog fenntartani.

Érdekes sportvállalat

keretében lovagol keresztül hazánkban Simpson Vilmos ur, ki Posen-ból Konstantinápolyba tervez hosszujáratu messzelovaglást, melynek távolsága körülbelül 2500 kilométer.

A vállalkozó szellemű lovasember, — mint rovatvezetőkhez intézett levelében tudatja, Breslau, Oppeln, Ratibor, Csaca, Rajecen át jön Magyarországra és Nyitra, Érsekújvár, Esztergom-on keresztül Budapestre, hova e hó 20-ika körül szándékszik megérkezni. Budapestről Örkény-Kecskemét, Szabadka, Feketehegy, Zimony, Belgrádon át folytatja utját. A napi teljesítéseket átlag 50 kilométerrel tervezi. Simpson ur múlt hó 23-án indult utnak

és már az első napokban baleset érte, mert lova elcsuszott és bukásában erős zuzodást szenvedett, úgy hogy gazdája más lován kénytelen utját folytatni.

Osztrák földön legelőszőr a Teschen mellett fekvő Roy kastélyban e hó első napjaiban szállt meg, ahol az ismert sportbarát a pardubitz-i falka maste, — Larisch-Mönnich gróf vendége volt. Érdekes utjáról még annak idején bővebb h iradással szolgálunk.

Adományozás.

A honvédelmi miniszter a „Budapesti lovas sport egyeslet“ által folyó évi május hó 23-ától 25-éig rendezendő versenyek díjazásához 2500 koronát adományozott.

Értesítés.

A wieni k. k. Landwirtschafts Gesellschaft lötenyésztési osztálya f. évi május 27—30-ig a Kricauban lókiállítás rendez.

Azon tisztek lovai, kik ezen részt vesznek, minden további díj fizetése nélkül az istállóban maradhatnak a kiállítás után következő lovasünepek tartama alatt tehát egészen június 15-ig.

Az egész időre állásonként 15 korona, boxonként 30 korona fizetendő.

Bajnoki céllövő verseny.

A Jurista Klub ma, május 17-ikén rendezi bajnoki céllövő viadalát a Szemere Miklós pestszentlőrinci lövőházában katonai puskákkal. A versenyben ismert céllövőink színe-java mérkőzik. A bajnokság eddigi védői újra megkísérik a büszke cím elnyerését. A Délmagyarországi Lövész Szövetség részéről Pechtol József százados és dr. Grumáz László; az Egri Lövészegylet részéről Nagy Gusztáv százados és Bqkor Imre főhadnagy; Wiener-Neustadtból Oláh János főhadnagy; Ujvidékről csejthei Jelenffy Zoltán százados és Kalapis János százados; a Budai Polgári Lövész Egyeslet részéről Iván János, Horváth Sándor és Kolár Nándor; az olympiai csapatversenyre Stockholmba kiküldöttek közül Farkas Aladár és Royko Aliréd honvédszázadosok; Szatmárnémetiből Koch Ágost százados és dr. Görög Győző, Kassáról Kátay Pál százados; Ungvárról Lukács Iván; a BEAC részéről Petracsek Ferenc és Prokopp Sándor, Tettey Emil, Pintér Arnold és Pintér Sándor, továbbá Páliföldy Margit és dr. Schindler Marianne; a rendező egyesületből Velez Rezső, dr. Hammersberg Géza, dr. Denghi János és dr. Kelty Géza neveztek. Ő Fensége József főherceg, a viadal fővédője, a versenyen való megjelenését kilátásba helyezte. A honvédelmi minisztert Baitz József tábornok fogja képviselni. A viadal juriyében dr. Karifáth Jenő, a MJSE ügyvezető elnökének vezetésével, az Országos Céllövő Szövet-

ség részéről ez évben is dr. Barbul Jenő és Jellinek Antal főlövészmetser, továbbá dr. Mándy Lajos, dr. Kelemen Kornél főtítkár, dr. Zorkóczy Tibor és dr. Zsitvay Tibor vesznek részt. A bajnoki viadal reggel 8 órakor kezdődik és a délutáni órákig tart.

A Budapesti Egyetemi Atlétikai Club

főiskolai céllövő tanfolyam május 24-én a nagytétényi katonai lövöldében versenyt rendez Pogány Géza honv. szds. és Hrusztek Ernő honv. fhdn. vezetésével. Az előgyakorlatok 17-én és 21-én lesznek Nagytétényben megtartva. A versenyen csakis azok indulhatnak, akik az előgyakorlaton résztvettek.

A budai új honvéd-laktanyák.

A Budán épülő honvéd-laktanyák építése annyira előrehaladt, hogy a nyár folyamán be is fejeződik. Ennélfogva az 1. honvéd gyalogezred üllői-úti Ferenc József laktanyájában ideiglenesen elhelyezett 29. és 30. honvéd gyalogezredek, valamint ezeknek összes alakulásai (parancsnokságok, irodák, hadianyag stb.) és a gazdasági tisztikar iskola lovaskülönítménye folyó évi október hó 1-ével az új laktanyába költöznek át.

Kikülönített géppuskás osztag.

A 23. honvéd lovasdandár géppuskás osztagát lőterhiány miatt Zalaegerszegről Nagykanizsára telepítették ki. Az osztagot téli tartózkodásra is alkalmas barakkokban helyezték el arra az időre, amely alatt Nagykanizsa város fölépíti az állandó laktanyaépületet. Az osztag végleges kihelyezését az indokolja, hogy Nagykanizsán kitűnő harcserű lőterek állnak rendelkezésre.

A pöstyéni gyógyházból.

A pöstyéni császári és királyi katonai gyógyházból megérkezett az első tiszt és legénységű turnus, 47 tiszttel és 80 legénységállománybeli beteggel. A nagosabb-rangu tisztek és hozzátartozóik közül a következők érkeztek meg: gróf Ledochowski Micislav ezredes, Walter József ezredes, Brai Karl ezredes, Njegován Sida altábornagy neje, Nuber Szidónia altábornagy özvegye leányával, Nachodsky Gusti altábornagy neje, Szabó Józsefné ezredes neje, Adler Piroska ezredes özvegye, Sivó Gyula alezredes nejevel, Jelinek József alezredes, Wessely Hugó hadbiztos, Zeisberger Vilmos dr. főtörzsorvos, lovas Sasinski Elek őrnagy s többen.

Halálozás.

Pataky Endre nyugalmazott m. kir. honvéd ezredes 66 éves korában folyó hó 13-án meghalt Budapesten.

R. R. R. Budapest. *Kérdés:* Államköltségek gyalogsági egyévi önkéntesnek van-e joga választani, hogy a közös hadseregnél vagy a honvédségnél szolgáljon; továbbá szabadon választhatja-e azt, hogy melyik csapattesthez oszszak be?

Felelet: Sem az államköltséges, sem a sajátköltséges egyévi önkéntesnek nincs joga a közös hadsereg és honvédség között választani. Az állításköteles egyéves önkénteseket a közös haderő és honvédség ujoncjutaléka arányában osztják be a sorozáson. (ez az u. n. ujoncfelosztás).

Az időelőtt, önként belépő egyévi önkéntesek azonban a közös haderő és a honvédség s ezeken belül a csapattestek között szabadon választhatnak. Valamely helyőrség választása azonban nincs megengedve.

A tanárok, tanítók és tanítóképző intézetek növendékei, mint egyéves önkéntesek, csak a honvédségnél tartoznak szolgálni.

W. G. Pancsova és M. A. Léva. Katonai tanácsokkal csak lapunk előfizetőinek állunk rendelkezésére; a küldött postabélyeget viszaküldjük.

M. F. J. Festung = vár. Fort = erőd. Píket = megerősített őrház (örtorony). Pallisadenwall = cölöpmellvéd (cölöpökből összerótt erődítés).

Kérdés: Tartalékos hadnagy vagyok, s szolgálati kötelezettségem utolsóelőtti évben állok, — közvetlen lettem besorozva a honvédséghez, s három gyakorlatot teljesítettem.

Egy ugyanazon sorozási évfolyambeli, közhadsereghez besorozott, később a honvédséghez áttett tartalékos hadnagy barátomtól értesültem, hogy ő ugyancsak 3 fegyvergyakorlatot teljesített, de fegyvergyakorlatra többé bevonulnia nem kell. Kérem tudatni, hogy kötelezve vagyok-e gyakorlatra, — megjegyezvén, hogy behívót ezideig nem kaptam.

Mult évben gyakorlat alól felmentettem.

Válasz: Feltétlenül behívják. Az 1912. évi XXXI. törvénycikk (a honvédségről) 9. §. 6. bekezdése szerint:

„A tizenegyedik és tizenkettedik szolgálati évben időszakos fegyver (szolgálati) gyakorlatra való behívásnak csak akkor lehet helye, ha oly fegyvergyakorlatot kell pótolni, mely a fegyvergyakorlatra kötelezett egyén személyi viszonyainak figyelembevételével folytán elhalasztatott, vagy büntetendős hibája miatt elmulasztatott.”

Barátjának igaza van. A közhadseregtől átutalt tartalékosok, ha három gyakorlatnak a hadseregnél eleget tettek és megfeleltek, s ha szolgálati idejük két utolsó évében vannak, több gyakorlatra kötelezve nincsenek. Ezt külön honvédelmi miniszteri rendelet szabályozza.

Kérdés: Kérem tudatni, hogy a honvédségnél az 1912. évfolyambeli (altiszteknek 3 évet kell-e szolgálni, és ha igen az egésznek, vagy csak egyeseknek, s ha nem, melyik évfolyam legénységgel kezdődik.

Válasz: Az 1912. évi XXXI. t.-c. 18. §-a szerint azok részére, kik a törvény hatálybalépése előtt (1912. évi július 8.) előtt soroztattak be, a régi, míg azok részére, kik a törvény hatálybalépése után soroztattak be, az új törvény rendelkezései mérvadók. Ennélfogva a 3. §. c) pontja szerint „a költségvetésileg megállapított altiszti állománynak megfelelő számú legénységre nézve” 3 évi tényleges és 7 évi tartalék évből áll a szolgálati kötelezettség.

Pályázatok.

A katonai főreáliskolák.

A katonai főreáliskolákba eddig (Kismartonban és Mährisch-Weiskirchenben) csak a katonai alreáliskolák végzett növendékeit vették fel. Polgári iskolák növendékei csak kivételesen juthattak be. A tiszthiány enyhítése céljából felállított 4 új katonai főreáliskolába (Pozsony, Kassa, Marburg, Krakó) most már a középiskolák negyedik osztályát jó összeredménnyel végzett növendékeit is fölveszik. A kincstári helyre felvett növendékek minden költségét a kincstár viseli. A szülőknek csupán zsebpénzt kell fizetniök. A nem államköltséges növendékek ellátásáért fizetendő díjak nagyon méltányosan vannak megállapítva.

A katonai főreáliskola harmadik évfolyamának kielégítő elvégzése után a növendékeket valamelyik katonai akadémiába helyezik át. — Ennek sikeres elvégzése után, mint hadnagyot osztják be a csapatokhoz. A négy középiskolát végzett fiu tehát hat esztendő alatt éri el a hadnagyi rangot.

Hasonlóképpen a katonai akadémiákba is felvétetnek azok is, kik valamely középiskolát végeztek. A kincstári helyekre vonatkozó szabályok itt is ugyanazok, mint a katonai főreáliskolákban. A felvételre a pályázati felhívás nyújt felvilágosítást, melyben minden egyéb tudnivaló is megvan, kapható: Grill csász. és kir. udvari könyvkereskedőnél, Budapest, V., Dorotytya-utca 2. és L. W. Seidl u. Sohn cégnél, Wien, I., Graben 13. Közvetlen felvilágosítást nyújt bármikor a honvédelmi minisztérium 11 és hadügyminisztérium 6. osztálya is.

Leányiskolai internátusok.

A magyar állami soproni, besztercebányai és kassai felsőbb leányiskolában katonai állományú (nyugdíjas vagy elhalt) m. kir. honvéd tisztnek leánygyermekéi számára 1—1 ingyenes és 1—1 mérsékelt díjas (400 koronás), a trencsényi felsőbb leányiskolai internátusban 1 ingyenes helykerül az 1914-15 tanévben betöltésre. A kérvények az első háromnál a vallás és közoktatásügyi, a trencsényi internátusba folyamodók részére a honvédelmi miniszterhez terjesztendők be 1914. évi június hó 15-éig és pedig tisztnek részéről szolgálati uton, özvegyek részéről a honvédelmi miniszter útján.

A kérvényhez csatolandók: IV. osztályú bizonyítvány (ha iskolába jár a mult évi és a folyó tanév I. félévi), születési anyakönyvi kivonat, himlőoltási bizonyítvány.

A felvétel rendszerint az első osztályba

történik, de ha hely van, a felsőbb osztályokba is.

A felvett tanulók az ellátás kedvezményein kívül egyéb kedvezményben nem részesülnek, tehát ruhát, ágyneműt, könyveket, tanszereket stb. saját költségükön tartoznak beszerezni.

Tanítónő és óvónőképzők.

A budapesti II. kerületi, kolozsvári, pozsonyi és szabadkai tanítónőképzőkben, valamint a hódmezővásárhelyi és eperjesi óvónőképzőkben m. kir. honvédtisztek leányai, különösen árva leányai az 1914-15 tanévben ingyenes és félfizetéses helyekre igénnyel bírnak.

E tekintetben az iskola igazgatóságok adnak kellő utbaigazítást.

A cs. és kir. hadsereg rendeleti közlönyéből.

Kitüntetések: Prey Zsigmond alezredesnek katonai érdemkereszt; Rudziuski Mátyás főhadnagynak legfelsőbb dicséret elismerés; Kreneis Emil alezredesnek, Schimann Hermann őrnagynak, Schäffer Hugó, Cibulka Antal, Hatze Richard, Rosman Oszkár századosoknak, Kraus-Judic Rudolf hadnagynak, Oberbacher Frigyes századosnak legfelsőbb meglegedés; Ranheimer Erich őrnagynak, Miller Micislaus, lovag Blaschke Fülöp századosnak, Schünzel Viktor főhadnagynak, Mandl János hadnagynak, Varga János szakaszvezetőnek, Hüll János őrmesternek, Slobodink Eliás szakaszvezetőnek, továbbá: Edlinger Oszkár századosnak, Richter Ferenc százados-számtisztnek, Drez Mátyás főhadnagyszámtisztnek, Hudeczek Emil katonai számtanácsosnak, Barwig Alajos katonai főszámtisztnek miniszteri okirati dicséret, lovag Ripper Hugó alezredesnek legfelsőbb meglegedés újbóli kifejezése; Spur Károly alezredesnek a Ferenc József-rend lovagkeresztje.

Kinevezések: lovag Kummer Henrik lovassági tábornok a Landwehr-főparancsnok helyettesévé; Sterz Adolf ezredes az 54. gyalogdandár, báró Holzhausen Lajos ezredese a 4. gyalogezred, Röhring Miksa ezredese az 5. hegyi dandár, Boyer Ágost ezredese a 34. gyalogezred, Bertolas Richárd ezredese bilécai erődparancsnokká, Sztransky Ferenc ezredese a távirőezred, Wolzel Erich alezredese a 7. táborigyűzezed, Randar Miksa ezredese bukaresti attasé, Neilreich József őrnagy a budapesti gyalogsági hadapródiskola parancsnokává, továbbá: báró Jacobs Ernő tart. főhadnagy tart. százados-sá a 14. huszárezredben; tart. táborigyűzezedek a következő r. kath. lelkészek: Dutkiewicz Flórián, Nemezansky Péter, Griesler József, Siroky Ignác, Gabriel Ferenc, Rosenstatter József, Komnek Rudolf. Tartalékos zászlósokká a következő tart. hadapródok: Hartwik József a 23. táborigyűzezedhez, Odvorlta Adolf a 2. vartüzérezredhez, Vertel Frigyes a 11. gyalogezredhez; Ender Mauer Frigyes nyug. alezredese a karlsbadi tiszti gyógyház parancsnokává, Czegrad Mátyás őrmester műmesterré.

Felmentés: Schikovsky Károly gyalogsági tábornok a Landwehr főparancsnok helyettese; Demár Lajos vezérőrnagy az 54. gyalogdandár parancsnoka; Erbstein Adolf vezérőrnagy cs. és kir. honv. minisztérium osztályfőnöke; Hranilovic-Czvetassin Osz-

kár ezredes bukaresti attasé, Móger Viktor alezredes a budapesti gyalogsági hadapródiskola parancsnoka, jelenlegi szolgálati állásukból.

Beosztás: Andraskovich Konstantin nyug. százados az altbenáteki gyakorlótér állomás parancsnokságához állomástisztnak.

Athelyezések: Patzak Ferenc őrnagy a 12. huszárezredtől a 2. huszárezredhez, Metzger Antal főhadnagy a 70. gyalogezredtől és Babic Wladimir főhadnagy a 79. gyalogezredtől a karlováci hadapródiskolához, Melichár Rudolf őrnagy a 14. hadtest katonai építési osztályától, báró Guretzky-Kornitz Hermann főhadnagy a 2. hadtest katonai építési osztályától, Schreinzer Károly katonai építésügyi főszámtanácsos a krakói mérnök igazgatóságától, Deuscher Károly katonai építésügyi művezető a 15. hadtest katonai építési osztályától és Strondl Ferenc katonai építésügyi főműmester a 2. hadtest katonai építési osztályától — mind az öten az 5. hadtest katonai építési osztályához; Koracevic Viktor vk. százados a 70. gyalogezredhez, Gergő Viktor vk. százados a 46. gyalogezredhez, Deim József százados a 9. utász zlj.-tól a 7. utász zlj.-hoz, Schmidt Félix százados a 7. hadtest katonai építési osztályától az 5. hadtest katonai építési osztályához; Schönplüg Agost főhadnagy a katonai intendaturától az 1. tiroli császár vadász-ezredhez, Chelzer Károly főhadnagy a 14. hadtest katonai építési osztályától a 2. hadtest építési osztályához, Zokzini András főhadnagy az 1. hadtestparancsnokságtól az 5. vartüzérezredhez, Erdelac Emil hadnagy a 7. árkász zlj.-tól a 4. árkász zlj.-hoz, Jager Felix hadnagy a 4. árkász zlj.-tól a 7. árkász zlj.-hoz, Pelikán Ernő zászlós a 12. gyalogezredtől a 61. gyalogezredhez, dr. Ajer Möríc tart. hadapród a 11. hegyi tüzérezredtől a 10. tábori tarackezredhez; a következő katonai építésügyi számtisztek: Ott Emil a 4. hadtest katonai építési osztályától a krakkói mérnök-igazgatósághoz, Schäfer Hermann az 5. hadtest katonai építési osztályától a 2. hadtest építési osztályához, Popp János a 7. hadtest katonai építési osztályától a 16. hadtest építési osztályához; Gutte Agost százados az altbenáteki gyakorlótér állomástiszte a prágai térparancsnoksághoz, Reultin Jenő százados a 3. tiroli császár vadászerezdől a trienti hadmérnöki igazgatósághoz, mint irattári tiszt; a következő katonai nyilvántartási főtisztek: Gatter Ferencet a 9. hadtestparancsnokságtól a hadügyminisztériumhoz, Byhnal Zdenko a 8. hadtestparancsnokságtól a 6. hadtestparancsnoksághoz, Smutny Vencel katonai nyilvántartási tiszt a hadügyminisztériumtól a 6. hadtestparancsnoksághoz; a következő katonai nyilvántartási járulnokok: Fritsch Károly a 6. hadtestparancsnokságtól a hadügyminisztériumhoz, Feil Károly a hadügyminisztériumtól a 8. hadtestparancsnoksághoz, Lesczulk Alajos nyug. százados, trienti hadmérnöki-igazgatósági irattári tiszt a katonai műszaki bizottsághoz, mint kezelőtiszt, Rudis Felix tart. zászlós a 3. tábori ágyusezredtől a cs. és kir. Landwehr állományába.

Szabadságolások: Babich Antal vezérőrnagy; továbbá várakozási illetékek: Cantzler Ferdinánd 31. gy.-ezredbeli százados, Blumauer Alajos 7. drag. ezredbeli százados, Leick Rudolf 16. vadász zlj.-beli, Leitner Ernő 11-ik vonat-osztálybeli főhadnagyok, Hegedüs Kálmán 8-ik huszárezredbeli hadnagy.

Szolgáltatónküli viszonyba helyezések: Domicle Leonidas 82. gy.-ezredbeli tart. segédorvos, Obermüller György 59. gy.-ezredbeli, dr. Staré Ernő 2-ik nehéz tarack-

osztálybeli, Peppi Richárd 13-ik vonat-osztálybeli tart. hadnagyok.

Nyugdíjazások: En der Mauer Frigyes 48. gy.-ezredbeli alezredes, Ripper Hugó hadügyminisztériumbeli alezredes, Spur Károly hadügyminisztériumbeli alezredes, Hray Ferenc 13. gy.-ezredbeli, Dollereder Emil 1-ső huszárezredbeli őrnagyok, Weiss Károly 37. gy.-ezredbeli, Alezich István 39. gy.-ezredbeli, Woznialtowski Szaniszló 57. gy.-ezredbeli, Giudra Ede 70. gy.-ezredbeli, Péter Artur 74. gy.-ezredbeli, Kohotovic István 13. hegyi tüzérezredbeli századosok; Ahsbahs Vilmos 4. gy. erdbeli, Eppich János 1-ső vartüzér zlj.-beli főhadnagyok; Strache József 15. hadtest katonai építési osztályához beosztott katonai építésügyi főtiszt.

Leköszöntek: Georgijevic Boriszláv 53. gy.-ezredbeli főhadnagy, Weissmann Jakab 2. vartüzér zlj.-beli, Ritter Náthán 2. vartüzér zlj.-beli tart. hadnagyok.

Elbocsátás a hadsereg kötelékéből: Lastgallner Oszkár, Hynek Károly, Geric Wilibald katonai élelmezésügyi járulnokok.

A cs. és kir. vezérkar főnökének rendelete: A vezérkar főnöke Navratil Ferenc vk. testületbeli századosnak kiváló szolgálatteljesítésért dicséret elismerését fejezte ki.

A cs. és kir. haditengerészet rendeleti közlönyéből.

Parancsnokul kinevezettek az alábbi hajókra: „Prinz Eugen”: Firmian János gr. sorhajókapitány; „Saida”: Casa Antal sorhajókapitány; „Gäa”: Catinelli Artur sorhajókapitány; „Kaiserin und Königin Maria Theresia”: Buchmayer Vilmos fregattkapitány; „Admiral Spaun”: Rössler Károly fregattkapitány; „Steriter”: Racsics Ernő korvettkapitány; „Ulan”: Panfilli Egon korvettkapitány; „Ushohe”: Marschall Werner báró korvettkapitány; „Zara”: Klöckner Viktor sorhajóhadnagy; „Reka”: Scheiwin Ferenc korvettkapitány.

A m. kir. honvédség rendeleti közlönyéből.

O Felsege dr. Balogh Jenő törzsorvosnak a 30. h. gy. ezr. tényleges állományába való áthelyezését; **Ferlan Frigyes** ezredesnek nyugállományba való helyezését, **Aba Illés** ezredesnek és benefai **Bacsák Pál** alzredesnek egy év tartamára várakozási illetékekkel való szabadságolását legkegyelmesebben **elrendelni** méltóztatott.

Magyar királyi honvédelmi miniszteri rendeletek. Okiratilag megdicsértetett: dr. **Kabdebő Antal**, ezredorvos. — **Részesítettnek:** a **magasabb fokozatu havidij-illetékben:** **Baitz** és **besenyei László** vezérőrnagyok. — **Sárkány, Tahy, Schön, Pogány, Jankovich, Perczel, Szabadhegyi, Kozma, Petres** és **Ybl** ezredesek; **Benz-Albcron, Farkas, Petrovic, Erössy, Székely, Schieb, Fülöp Löffler, Hoczmán, Molnár, Bodó, Lörinczy, Nagy, Deizler, Pataky, Hainiss, Lóky, Kontz, Pandic, Marton, Sipos, Krusina, Brokés, Gernya, Basch, Dubovszky, Kubinyi, Balog, Hunka, Petrás, Mayer, Cserny, Stein** és **Földessy** alezredesek; **Münnich, Szakall, Kárpáthy, Rátky, Werner, Nagy, Mihailov, Gosztonyi** és **Pajer** őrnagyok.

Athelyezettnek 1914. évi május hó 16-ával a következő századosok: **Neferovic** Vladimir 28., **Peplouszki** László 6., **Bedi** Gyula 31., **Berkó István** és **Pokomándy** Gergely 30., **Gabrieli** Béla 2. és **Ullmann** Antal a 27. h. gy. ezr.-hez; a következő főhadnagyok: **Rajháty** László 11., **Hrehuss** Béla 31., **Budanovits** Gerő 6., **Márkus** Andor 30., **Bárdi** Elemér 14., **Heyer** Gyula 16., **Lukács** István 20., **Harmos** Miklós 30., **Radoslav** Mátyás 25., **Póka** Dezső 30., **Nagy** János 7., **Kelemen** Attila 23., **Czében** Pál 32., **Táby** Kálmán 5., **Szalai** Lajos 29., **Astleithner** Artur 32., **Nehmann** Sándor 18. és **Antal** Sándor a 30. h. gy. ezr.-hez; a következő hadnagyok: **Gladitsch** Pál 24., **Molnár** Mihály 18., **Tibold** László 29. és **Kemény** Gyula a 18. h. gy. ezr.-hez; továbbá: **Rajkovic** István zászlós a 28. h. gy. ezr.-hez; azután a következő főhadnagyok: **Veöreös** Tibor, **Király** András és **Medreczky** István hadnagy a 7. h. h. ezr.-hez.

1914. évi június hó 1-ével: **Hollósy** Tihamér szds. a honv. főpar. állományába és **Petzrik** István szds. a 11. h. gy. ezr.-hez.

A tényl. szolg. áll.-ba felvétetik: **Angyal** József főhadnagy.

A magasabb lőtápadagilleték igénye odaítéltetik: **Berzsényi** és **Tóthvárad-Asbóth** századosoknak.

Leköszönése elfogadtatott: **Brücker** Péter tart. hadnagyok.

Névváltoztatás: **Pick** Ernő tartalékos zászlós családi nevét „Pál”-ra és **Arthold** Géza családi nevét „Bihar”-ra átváltoztatta.

Kinevezettnek: III. oszt. főszámvivővé: **Radakovic, Brassován, Kapp, Valuseszku, Petrovits** és **Bocskai** számvivő altisztek.

Athelyezettnek: **Zimny** főszámvivő az 5. h. táb. ágyusezred I. osztályához és **Nádasdi** főszámvivő a 17. h. gy. ezr. 1. zászlóaljához.

Nyugállományba helyezettnek: **Gaal** és **Kaszay** főszámvivők. **Kaufmesz** csendőr járásormester.

A honvéd zenekar

a jövő héten a következő helyeken játszik: hétfő d. u. 5—10-ig: Fővárosi pavillon és Lukács-fürdő; kedden d. u. 5—7-ig: Erzsébet-téri kioszk, 5—10-ig: Lukács-fürdő, este 8—1-ig: Angol park; szerda d. u. 5—10-ig: Stefánia-kioszk és 5—7-ig: Párisi nagy áruház; csütörtök d. u. 5—7-ig: Stefánia korzó kávéház és Párisi nagy áruház, este 8—1-ig: Angol park; péntek d. u. 5—10-ig: Fővárosi Pavillon; szombat d. u. 5—7-ig: Erzsébet-téri kioszk, 5—10-ig: Lukács-fürdő és este 8—1-ig: Angol park; vasárnap d. u. 5—7-ig: Stefánia korzó kávéház, d. u. 4—7-ig és este 8—1-ig: Angol park.

Szuchy Károly tart. cs. és kir. élelmezési tiszt. A tervezett ujitások még annyira a kezdet stádiumában vannak, hogy részletekről és időpontról senki sem adhat felvilágosítást.

A szerkesztésért és kiadásért
Dr. SZILAGYI LAJOS FELELŐS.

A lapot a „Külügy-Hadügy” lapvállalat
r.-t. adja ki.

Merkantil-nyomda (Havas és Léhner) VIII.,
Német-utca 27.

Kiszolgált tisztii szolgálati ló. 171 cm. magas, herélt, sárga, minden szolgálatra alkalmas, rendkívül megbízható s nyugodt, 11 éves, jelenleg mint dámaló van használatban, eladó 1600 K-ért; megtekinthető Budapesten, a honvédszár lakányában, Papp-Ragány századosnál.

Telefonszám: József 36-46.

Szenes László

festék, kence, máz, kefe és háztartási áruk gyári raktára

Budapest, VIII. kerület
József-körút 72. szám.

Poloskairtást

jótállással. Padló beeresztést, acélforgácsolást, festést, mázolás, tapétózást olcsón vállal

Fuchs Budapest, Szondy-u. 37.
Telefon 102-36.

Tiszteknek 10 százalék engedmény.

Szt.-Lukácsfürdő

kávéház és vendéglő
naponta délelőtt, délután és este

katonazene

Kitűnő ételek és italok. — Polgári árak. — Figyelmes kiszolgálás.

WIRTH J. vendéglős.

Hazai szepességi lenipar!

WEIN KÁROLY ÉS TÁRSAI

Szepességi vászon- és asztalnemű-gyárosok.

Gyártelepek: Késmárk—Bussóc.

Főraktár: Budapest, IV., Váci-utca 30/B. (Haris-bazár.)

Ajánljuk kitűnő hírnévnek örvendő, saját gyártmányu szepességi vászon-, asztalnemű-, törülköző-, töröl-, ágynemű, matrác kelme-, zsebkendő- stb., stb. készítményeinket nagy választékban — Továbbá szállítunk kórházaknak, intézeteknek, szállodáknak, kávéházaknak, fürdőknek stb teljes berendezéseket a legelőnyösebben.

Költségvetéssel szívesen szolgálunk!

A MAGYAR FÖLDRAJZI INTÉZET

VILÁGATLASZA

95 fő és 190 melléktérképpel, 130 térképlapon, 130.000 helynevet tartalmazó névjegyzékkel.

Szerkesztik:

Kogutowicz Károly dr. és Litke Aurél dr.

AZ EGYETLEN MAGYAR RÉZIALLASZ!

Ára füzetekben K 50.—

Félbörkötésben K 60.—

Kérjen mintatérképet és prospektust!

MAGYAR FÖLDRAJZI INTÉZET R.-T.

BUDAPEST, V., RUDOLF-TÉR.

A keleti pályaudvarról				A nyugati pályaudvarról				A keleti pályaudvarra				A nyugati pályaudvarra							
vonat-szám	óra	perc	vonat-nem	Délelőtt	vonat-szám	óra	perc	vonat-nem	Délelőtt	vonat-szám	óra	perc	vonat-nem	Délelőtt	vonat-szám	óra	perc	vonat-nem	Délelőtt
912	12	05	szv.	Belgrád, Sofia, Saloniki	154	5	00	szv.	Vác	339	5	00	vv.	Berlin, Ruttká	185	12	15	szv.	Vác
310	5	40	>	Hatvan	152	5	15	>	Rákospalota-Ujpest	645	5	20	tszv.	Debrecen, Szolnok	149	3	55	>	Rákospalota-Ujpest
8	6	10	>	Wien, Graz, Sopron	122	5	25	>	Érsekújvár, Ipolya	917	5	20	szv.	Kunszentm.-Tass	151	5	05	>	Dunakeszi-Alag
302	6	20	gyv.	Ruttká, Berlin	718	5	30	>	Szeged, Szolnok	309	5	30	>	Hatvan	721	5	15	>	Orsova, Bázias
1100	6	30	szv.	Balatonf., Tapolca	4102	6	00	>	Esztergom	1905	5	30	>	Osijek, Tapolca	6701	5	40	>	Szolnok, Cegléd
1502	6	45	gyv.	Kassa, Csorba-Bárf	6502	6	30	>	Lajosmizse, Kecsk.	609	5	45	>	Brassó, Arad	4103	5	45	>	Esztergom
906	6	50	>	Ujvidék, Sarajevo	156	6	35	>	Rákospalota-Ujp.	903	5	45	>	Belgrád	133	5	00	>	Ullő, Ocsa
1512	6	55	szv.	Kassa, Csorba	102	6	50	k. o.	Wien Paris Ostende	19	5	55	>	Torbágy	725	6	05	>	Nagymaros
2	7	00	gyv.	Arad, Brassó	510	7	00	gyv.	Segesvár, Stanisl.	313	6	00	>	Pécel	901 ¹⁾	6	10	k. o.	Monor
602	7	05	>	(Fiume, Torino, Róma)	1402	7	05	>	Zsolna, Berlin	17	6	05	>	Komárom	701 ²⁾	6	10	exv.	(Konstantinápoly, Bukarest)
1002	7	10	>	Pécs, Vinkovce	150 ^a	7	35	szv.	Rákospalota-Ujpest	1707	6	15	>	Stanislau, Msziget	153	6	15	szv.	Rákospalota-Ujpest
1302	7	20	>	Fehring, Graz, Triest	104	7	55	gyv.	Nagy-sombat, Wien	11	6	25	>	Wien	6507	6	20	szv.	Lajosmizse
402	7	25	>	(Stryj, Przemysl, Lemberg)	158	8	00	szv.	Dunakeszi-Alag	1505	6	30	gyv.	(Lemberg, Poprád)	503	6	25	gyv.	Máros-Vásárhely
312	7	30	szv.	Gödöllő	708	8	25	gyv.	Orsova, Bázias	513 ^{a)}	6	40	szv.	Nagyvárad	135	6	35	szv.	Nagymaros
908	7	45	>	Belgrád, Sofia	712	8	30	szv.	Bázias, Karánseb.	1007	6	45	>	Fiume, Záhreb	1407	6	40	>	Berlin, Zsolna
608	7	50	>	Arad, Brassó, Bukar.	4104	9	05	>	Nagymaros Ipolya	407	6	50	>	(Lemberg, Stryj, Kassa)	113	7	10	>	Paris, Wien
1102 ³⁾	8	05	gyv.	Balatonf. Tapolca	114	9	15	>	Wien, Berlin	1003	7	00	gyv.	Róma, Fiume	727	7	15	>	Szolnok, Cegléd
406	8	10	szv.	Munkács, Lawcenc	160	9	45	>	Rákospalota-Ujpest	315	7	05	szv.	Gödöllő	155	7	20	>	Rákospalota-Ujpest
512	8	20	>	Kolozsvár, Brassó	162	11	00	>	Rákospalota-Ujpest (Lajosmizse, Kecskémét)	615	7	20	>	Brassó, Kolozsvár	4105	7	25	>	Esztergom
1906	8	25	>	Osijek, Brod	6504	11	10	>	Nagymaros Ipolya	917 ^{a)}	7	25	>	Kunszentm.-Tass	709	7	30	>	Bukarest, Bázias
306	8	35	>	Ruttká, Berlin	136 ⁴⁾	11	35	>	Wien	319	7	30	>	Gödöllő	501	7	35	gyv.	Bukarest
2 ^a	8	50	gyv.	(Győr, Wien, Fehring, Graz)	116	12	00	>		21	7	40	>	Hatvan	157	7	40	szv.	Máramarosziget
1703	8	55	>	Msziget, Stanislau						1309	8	00	>	Paks, Bicske	125	7	45	>	Vác, Ipolya
22	9	30	szv.	Bicske						1513	8	15	>	Graz, Fehring	6501	7	50	>	Párkány-Nána
1508 ⁵⁾	9	35	gyv.	Kassa, Poprád-F.						911	8	20	>	Csorba, Bárf, Sarajevo, Belgrád	127	7	55	>	(Kecskémét, Lajosmizse)
918	10	00	szv.	Kunszentmiklós-Tass	184	12	05	szv.	Rákospal.-Ujpest	519	8	35	>	Bukarest, Kolozsvár	155 ^{a)}	8	15	>	Párkány-Nána
1112	10	45	>	Balatonf., Tapolca	714	12	15	>	Szeged	321	8	45	>	Hatvan	4107	8	25	>	Rákospalota-Ujpest
516	11	40	>	Nagykátá	1404	12	20	gyv.	Zsolna, Berlin	1005	9	00	gyv.	Fiume, Tapolca	719	8	40	>	Esztergom
2 ¹⁾	11	55	>	Bicske	138	12	25	szv.	Nagymaros	13	9	15	szv.	Győr	129	8	45	>	Kiskunfélegyháza
314 ²⁾	12	00	>	Gödöllő	4106	12	30	>	Esztergom	913	9	25	>	Szabadka	159	9	10	>	Nagymaros
					163	1	00	>	Rákospalota-Ujpest	307	9	35	>	Berlin, Ruttká	703	9	15	gyv.	Dunakeszi-Alag
					4128 ²⁾	1	05	tszv.	Pilliscsaba	5	10	05	gyv.	(Bruck-Királyhida, Szon bathely, Sopron)	1401	9	40	>	Szeged
					730	1	20	szv.	Monor	409	10	20	szv.	Miskolc	4109	9	55	szv.	(Berlin, Zsolna)
					106	1	30	gyv.	Wien	23	10	35	>	Triest	161	10	30	>	Pozsony
					168	1	35	szv.	Göd	685	11	20	gyv.	(Nagyvárad, Debrecen, Arad)	161	10	30	>	Esztergom
					4108	1	50	>	Esztergom						715	10	45	>	Rákospalota-Ujpest
					168	2	00	gyv.	Wien, Paris						119	11	25	>	Szeged
					126	2	10	szv.	Párkány-Nána						163	12	00	>	Galánta, Ipolya
					120	2	15	>	Galánta, Ipolya										Rákospalota-Ujpest
					170	2	20	>	Rákospalota-Ujpest										
					506	2	25	gyv.	(Szatmár-Nemeti, Brassó)										
					4110	2	30	szv.	Esztergom										
					704	2	40	gyv.	Bukarest, Bázias										
					6710	2	45	szv.	Cegléd, Szolnok										
					6500	2	50	>	(Lajosmizse, Kecskémét)										
					172	3	10	>	Rákospalota-Ujpest										
					140	3	35	>	Szob										
					174	4	10	>	Rákospalota-Ujpest										
					716	4	20	>	Rákospalota-Ujpest										
					110	5	15	gyv.	Wien										
					142	5	20	szv.	Szob										
					176	5	50	>	Rákospalota-Ujpest										
					124	6	00	>	Párkány-Nána										
					722	6	10	>	Ullő										
					724	6	20	>	Monor										
					144	6	25	>	Nagymaros Ipolya										
					4114	6	40	>	Esztergom										
					726	6	45	>	Cegléd, Szolnok										
					1406	6	50	gyv.	(Fonyó, Zsolna, Berlin)										
					130	6	55	szv.	Párkány-Nána, Ipolya										
					720 ²⁾	7	00	>	Cegléd										
					178	7	15	>	Rákospalota-Ujpest										
					180 ⁴⁾	7	25	>	Vác										
					728	7	35	>	Cegléd										
					65 ³⁾	7	40	>	Lajosmizse										
					710	8	05	>	Bukarest, Bázias										
					132	8	10	>	Nagymaros										
					182	8	20	>	Dunakeszi-Alag										
					1408	8	40	>	Zsolna, Berlin										
					118	9	30	>	Wien, Paris										
					502	9	35	gyv.	Bukarest, Stanisl.										
					184	10	05	szv.	Vác										
					706	10	15	gyv.	Szeged, Bázias, Bukarest										
					504	10	50	>	Márosvásárhely										
					4116	11	10	>	Bukarest, Bázias										
					902 ⁵⁾	11	30	k. o.	Esztergom										
					702 ⁶⁾	11	45	k. o.	Belgrád, Konstan.										
					146	12	00	szv.	Bukarest, Konst. Nagymaros										

- 1) Június 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
- 2) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
- 3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.
- 4) Nagykatától Szolnokig csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.
- 5) Csak hétköznapokon közlekedik.

- 1) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik.
- 2) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik.
- 3) Vasár- és ünnepnapok elő

TELEFON-SZÁM 164-84.

DERKITS ÉS TÁRSAKATONA EGYENRUHARÉSZITŐ
ÉS ANGOL FÉRFI-SZABÓSÁGA**BUDAPEST IV.,
KECSKEMÉTI-UTCA 5.**Elsőrendű
látható írásu**Ujlaki-írógépek**

a legmodernebbek. Katonai és polgári hatóságok közkedvelt írógéptypusa. **Díjmentes bemutatás országsszerte.** Árjegyzék ingyen. **Részletfizetésre is.** Tel. 122-60.
UJLAKI-ÍRÓGÉPTELEP Budapest Erzsébet-kört 28.
1897. óta az írógépszakmában.

Tiszti és civil nyeregszerek,

kocsiszerszám, bőrrönd és finom bőraru nagy választékban, vagy rendelés szerint készít:

SCHMIDT M.
**Budapest VIII.,
Rákóczi-ut 25.**

— Árjegyzék ingyen. —

Misoga Sándorcs. és kir. udvari szállító
katonai szabó**Budapest IV.,
Váci-utca 36. Klotild-palota.**

.. Telefonszám: 916. ..

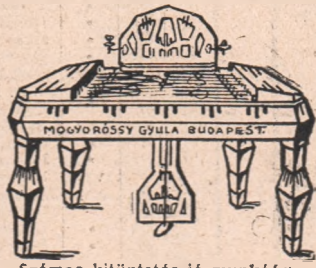
MARTON ALAJOSCS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓ
BUDAPEST IV., VÁCI-UTCA 12.

Bördíszműárak és műipari cikkek raktára.

**Nagy választék különféle sportverse-
nyek-, díjlovaglások- és díjlövészetekre
— alkalmas tiszteletdíjakban. —**

Elsőrendű utóbőröndök, berendezett s üres utitáskák.

Toilette-necessairek.

Cimbalom

Számos kitüntetés jó munkáért.

Fuvolák, tárogatók, citerák, harmoni-
kák stb. Hurok. Javítás műterem stb.**Mogyorossy Gyula**kir. szab. hangszergyár, Budapest, VII.,
Rákóczi-ut 17. — Árjegyzék ingyen.Legujabb szabad.
ac./élszerkezettel,
részletre is. Csod-
daerős, tiszta han-
gu **GRAMOFON**
(beszélőgép) 25 k.
s feljebb. Hozzá:
Fedák Sári, Király,
Rózsa, Berezei,
Bónai, Caruso-tól
legszebb lemezek
2 korona 50 fillér.
Hegedűk világ-
hírű
mesterek hü-
utánzatai.**Á KÜLÜGY-HADÜGY**

nyomdai előállítását a

MERKANTIL NYOMDA

HAVAS ÉS LEHNER

BUDAPEST VIII., NÉMET-UTCA 27. SZ.

— végzi. —

**Adott esetben hívja fel
a céget ajánlattételre.****TELEFON-SZÁM: JÓZSEF 11-83.****Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület Budapesten.**

Alapított 1840-ben.

Befizetett részvénytőke: K 20.000.000.— Tartalékalap: K 51.560.252-29.
Könyvecskékre és folyószámlákra elhelyezett betétek álladéka 1913. évi december
31-én: K 412.992.281-61. Forgalomban levő saját kibocsátványok: K 393.158.200.—A takarékpénztár **4%-os és 4½%-os zálogleveleket**, vala-
mint **4%-os és 4½%-os községi kötvényeket** bocsát ki.Ezen cimletek **teljesen adómentesek**, minden tekintetben **kaució-
képesek** és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló
intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hitbizományi és letéti pénzek gyümöl-
csöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a
községi kötvények alkalmasnak nyilvánítottak továbbá **katonai házassági
óvadékok céljaira** s a záloglevelek ezefelül **árvapénzek** elhelyezésére is.